

**SPÓŁKI Z UDZIAŁEM
ZAGRANICZNYM
W ŚRODOWISKU LOKALNYM
STUDIUM**

**Raport z badania opinii inwestorów zagranicznych
i przedstawicieli władz lokalnych**

**przeprowadzonego
przez Centrum Badań Marketingowych INDICATOR**

**na zlecenie
FUNDACJI im. FRIEDRICHA EBERTA
Przedstawicielstwa w Polsce**

**Opracowanie
JAN BŁUSZKOWSKI
JAN GARLICKI**

Warszawa, kwiecień 1996

C 97 - 00079

SPIS TREŚCI

WNIOSKI	7
ROZDZIAŁ I	11
CEL, PRZEDMIOT I METODA BADANIA	11
1. Cel badania	11
2. Przedmiot i zakres badania	13
3. Metoda badawcza	13
4. Dobór próby badawczej	14
4.1. Kryteria doboru gmin i spółek z udziałem zagranicznym	14
4.2. Zasady doboru respondentów	14
5. Charakterystyka próby badawczej	15
5.1. Rozkład wojewódzki próby:	15
5.2. Skład próby ze względu na typ miejscowości:	16
5.3. Status prawny badanych spółek:	16
5.4. Forma własności badanych spółek:	16
5.5. Kraj pochodzenia badanych inwestorów zagranicznych:	17
5.6. Sposób powstania badanych spółek:	18
5.7. Rok powstania badanych spółek:	18
5.8. Branże działalności gospodarczej:	19
5.9. Pozycja lub stanowisko respondentów w badanych spółkach:	19
5.10. Skład społeczno-demograficzny badanych właścicieli i menedżerów spółek:	19
5.11. Skład społeczno-demograficzny badanych przedstawicieli władz lokalnych:	20
6. Sposób i termin realizacji badania	20
7. Sposób prezentacji wyników badania	21
ROZDZIAŁ II	22
LOKALNE WARUNKI TWORZENIA SPÓŁEK Z UDZIAŁEM	
ZAGRANICZNYM	22
1. Czynniki decydujące o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym	22
1.1. Opinie inwestorów zagranicznych	22
1.2. Opinie władz lokalnych	25
1.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	28
2. Czynniki ograniczające lokalizację spółek z udziałem zagranicznym	31
2.1. Opinia inwestorów zagranicznych	31
2.2. Opinie władz lokalnych	32
2.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	32
3. Rola osób, instytucji i organizacji lokalnych w uruchomieniu działalności przez	
spółki z udziałem zagranicznym	34
3.1. Opinie inwestorów zagranicznych	34
3.2. Opinie władz lokalnych	35
3.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	36

4. Trudności w tworzeniu spółek z udziałem zagranicznym	38
4.1. Opinie inwestorów zagranicznych	38
4.2. Opinie władz lokalnych	39
4.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	40
5. Źródła informacji o środowisku lokalnym	42
5.1. Opinie inwestorów zagranicznych	42
5.2. Opinia władz lokalnych	42
5.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	43
6. Wiedza inwestorów zagranicznych o środowisku lokalnym w okresie rozpoczynania działalności	44
6.1. Opinie inwestorów zagranicznych	44
6.2. Opinie władz lokalnych	45
6.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	45
7. Stosunki między inwestorami zagranicznymi a władzami lokalnymi w okresie rozpoczynania działalności przez spółki z udziałem zagranicznym	46
7.1. Opinie inwestorów zagranicznych	46
7.2. Opinie władz lokalnych	47
7.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	47
8. Działania władz lokalnych mające na celu pozyskanie inwestorów zagranicznych	48
8.1. Opinie inwestorów zagranicznych	48
8.2. Opinie władz lokalnych	49
8.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	50

ROZDZIAŁ III 51

FUNKCJONOWANIE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM ZAGRANICZNYM W ŚRODOWISKU LOKALNYM 51

1. Nastawienie mieszkańców społeczności lokalnych do inwestorów zagranicznych	51
1.1. Opinie inwestorów zagranicznych	51
1.2. Opinie władz lokalnych	51
1.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	52
2. Zainteresowanie inwestorów zagranicznych problemami społeczności lokalnych	53
2.1. Opinie inwestorów zagranicznych	53
2.2. Opinie władz lokalnych	54
2.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	54
3. Ocena usług biznesowych dostępnych w środowiskach lokalnych	56
3.1. Opinie inwestorów zagranicznych	56
3.2. Opinie władz lokalnych	56
3.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	57
4. Ocena systemu telekomunikacyjnego na poziomie środowiska lokalnego	59
4.1. Opinie inwestorów zagranicznych	59
4.2. Opinie władz lokalnych	60
4.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	61

5. Czy działalność spółek z udziałem zagranicznym przynosi więcej korzyści niż zagrożeń dla środowiska lokalnego?	63
5.1. Opinie inwestorów zagranicznych	63
5.2. Opinie władz lokalnych	63
5.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	64
6. Korzyści dla środowiska lokalnego wynikające z działalności inwestorów zagranicznych	65
6.1. Opinie inwestorów zagranicznych	65
6.2. Opinie władz lokalnych	66
6.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	66
7. Zagrożenia dla środowiska lokalnego związane z działalnością spółek z udziałem zagranicznym	68
7.1. Opinie inwestorów zagranicznych	68
7.2. Opinie władz lokalnych	68
7.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	69
8. Korzyści uzyskane przez spółki z udziałem zagranicznym związane z lokalizacją na danym terenie	72
8.1. Opinie inwestorów zagranicznych	72
8.2. Opinie władz lokalnych	72
8.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	73

ROZDZIAŁ IV 75

STOSUNKI MIĘDZY INWESTORAMI ZAGRANICZNYMI I WŁADZAMI LOKALNYMI 75

1. Ogólna ocena stosunków między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi	75
1.1. Stosunek władz lokalnych do inwestorów zagranicznych	75
1.2. Stosunek inwestorów zagranicznych do władz lokalnych	75
1.3. Obraz wzajemnych stosunków między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi	76
2. Sprawy, których nie mogą załatwić inwestorzy zagraniczni z władzami lokalnymi	76
2.1. Opinie inwestorów zagranicznych	76
2.2. Opinie władz lokalnych	77
2.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	78
3. Propozycje zmian we współpracy inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	81
3.1. Propozycje inwestorów zagranicznych	81
3.2. Opinie władz lokalnych	81
3.3. Porównanie propozycji inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	82
4. Działania władz lokalnych stymulujące rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym	85
4.1. Opinie inwestorów zagranicznych	85
4.2. Opinie władz lokalnych	85
4.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	86

5. Postulowane sposoby wspomagania rozwoju działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne	88
5.1. <i>Opinie inwestorów zagranicznych.....</i>	88
5.2. <i>Opinie władz lokalnych .....</i>	89
5.3. <i>Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych .....</i>	90

ROZDZIAŁ V	93

PERSPEKTYWY ROZWOJOWE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM ZAGRANICZNYM .....

1. Opinie inwestorów zagranicznych	93
2. Opinie władz lokalnych.....	93
3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych	94

Appendix A	BAZA DANYCH
Appendix B	RYSUNKI
Appendix C	KWESTIONARIUSZE

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

WNIOSKI

1. Cel i charakter badania.

Raport przedstawia obraz spółek z udziałem zagranicznym na tle środowiska lokalnego widziany jednocześnie z dwu stron - inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz gminnych. Stworzyło to korzystną pod względem poznawczym możliwość porównania tych obrazów oraz zarysowania i pomiaru podobieństw i różnic między nimi. Obrazy nakreślono za pomocą 21 wskaźników empirycznych będących odpowiedziami obu grup respondentów na te same symetryczne pytania. Dotyczyły one uwarunkowań i konsekwencji działalności spółek z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym. Szeroko uwzględnionym w badaniu segmentem tych uwarunkowań i konsekwencji są stosunki między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi. W raporcie podjęto próbę ich empirycznego opisu. Przede wszystkim identyfikacji rzeczywistych i postulowanych obszarów współdziałania między badanymi podmiotami środowiska lokalnego.

2. Mechanizm lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym. Atrakcyjność i promocja środowisk lokalnych.

Badanie umożliwiło identyfikację czterech najczęściej wskazywanych przez obie grupy badanych czynników wyboru środowiska lokalnego przez inwestorów zagranicznych: -związek polskiego partnera z regionem (wskazuje jako bardzo ważny czynnik 36,3% inwestorów i 24,5% przedstawicieli gmin), korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości (odpowiednie wskaźniki wynoszą 29,2% i 48,1%), duża podaż i niska cena siły roboczej (25,9% i 43,4%) oraz możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych i biurowych (24,5% i 46,2%). Czynniki te mają charakter niezależny. Nie kształtują się bowiem pod wpływem decyzji i działań władz lokalnych. Czynniki zależne od władz znajdują się na dalszych pozycjach list rankingowych. Na przykład związku partnera zagranicznego z regionem zajmują piątą pozycję na liście czynników decydujących o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym wskazywanym przez inwestorów i szóstą pozycję na liście wskaźników przedstawicieli władz lokalnych. Pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w danym regionie jako czynnik pozyskania nowych inwestorów z zagranicy wymieniany jest bardzo rzadko przez obie grupy badanych.

Na problem mechanizmów wyboru miejsca działalności przez inwestorów zagranicznych można spojrzeć przez pryzmat barier lokalnych ograniczających lokalizację podmiotów gospodarczych z udziałem kapitału zagranicznego. Badanie ujawnia trzy najczęściej wskazywane przez obie grupy badanych bariery lokalne: słabość infrastruktury rynkowej - banków, łączności, komunikacji (wymienia 58,5% inwestorów i 41,5% przedstawicieli władz), ograniczona siła nabywcza ludności (46,7% i 45,3%) oraz wąskie rozmiary rynku lokalnego (35,4% i 38,7%). Wymienione wyżej bariery lokalne dla inwestycji zagranicznych mają charakter obiektywny i trwałe, a ich usunięcie wykracza poza granice lokalnych możliwości. Jednakże przeprowadzony sondaż ujawnia bariery subiektywne, możliwe do likwidacji

w zasięgu lokalnym. Przede wszystkim są to bariery kwalifikacyjne polegające na braku fachowej siły roboczej (wskazywane przez 25,9% inwestorów zagranicznych i 15,1% przedstawicieli władz lokalnych). Występują też bariery psychologiczne - niechęć władz lokalnych wobec inwestorów zagranicznych (wskazuje 15,1% menedżerów spółek i 2,8% władz) oraz nieprzychylnie nastawienie miejscowej ludności do obcego kapitału (wymienia taka sama część 12,3% obu grup respondentów).

Szczególnie ważnym czynnikiem lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym mogą i powinny być działania władz lokalnych mające na celu pozyskiwanie inwestorów zagranicznych. Przeprowadzone badanie ujawnia brak aktywności władz lokalnych w tym zakresie w ponad połowie badanych gmin (32,1% inwestorów zagranicznych stwierdza, że władze nie robią nic albo niewiele, a 22,6% nie dostrzega takich działań).

Badanie potwierdza obiegowe opinie o słabości promocji regionów i miejscowości jako lokalnych rynków inwestycji zagranicznych w Polsce. Jak wynika z odpowiedzi inwestorów zagranicznych i liderów lokalnych, przeważają nieformalne i prywatne źródła informacji o środowisku lokalnym typu osoba lub firma polska będąca współnikiem spółki, osobiste i rodzinne kontakty, a także inni inwestorzy zagraniczni. Zaledwie co szósty menedżer spółki z udziałem zagranicznym wskazuje promocyjne źródła informacji - oferty, foldery, informatory przygotowane przez władze lokalne oraz polską prasę, radio i telewizję.

Skutkiem tego jest niski poziom wiedzy części inwestorów zagranicznych o środowisku lokalnym w okresie rozpoczynania działalności. Jej negatywną samoocenę wyraża jedna trzecia inwestorów zagranicznych. Bardziej krytyczna ocena tej wiedzy wyrażana jest przez przedstawicieli władz lokalnych (negatywnie ocenia ją 53,8% badanych).

3. Warunki tworzenia i rozpoczynania działalności przez spółki z udziałem zagranicznym.

Przy tworzeniu spółek inwestorzy zagraniczni napotykają rozmaite trudności. Najczęściej wiążą się one z tworzeniem dobrych warunków technicznych i organizacyjnych (wskazuje 39,6% inwestorów), rekrutacją i zatrudnieniem odpowiednich pracowników (39,2%) oraz przygotowaniem dokumentacji i formalną rejestracją firmy (34,4%).

Z uzyskanego rozpoznania badawczego wynika, że w mniej niż połowie gmin inwestorzy zagraniczni uzyskują pomoc w uruchomieniu działalności gospodarczej. Według opinii menedżerów spółek z udziałem zagranicznym takiej pomocy udziela: 43,9% wójtów, burmistrzów i prezydentów i 30,2% urzędników gminnych. Część inwestorów zagranicznych skarży się na trudności stwarzane im przez władze (6,1%) i urzędników gminnych (12,3%).

4. Usytuowanie spółek z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym.

Według względnie zgodnych opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych w większości gmin przeważają postawy integracyjne. Społeczności lokalne są w większości nastawione proeuropejsko, jeśli za kryterium oceny postaw przyjmiemy przychylność wobec zagranicznych inwestorów. Tylko 7,6% inwestorów zagranicznych formułuje negatywną ocenę nastawienia mieszkańców do ich działalności.

Oceny zainteresowania inwestorów zagranicznych problemami społeczności lokalnych wypowiedziane przez przedstawicieli inwestorów i władz lokalnych są w skali gminy zróżnicowane. W wielu gminach nie ma zgody co do zaangażowania inwestorów zagranicznych w rozwiązywanie problemów lokalnych. Inwestorzy mają skłonność do oceniania swojego zainteresowania jako znaczącego (65,6%). Natomiast tylko jedna czwarta (29,2%) przedstawicieli władz lokalnych wyraża taką ocenę.

Przy ocenie systemu telekomunikacyjnego najwyższą lokowaną jest międzynarodowa łączność telefoniczna (pozytywnie ocenia 63,7% inwestorów zagranicznych i 69,8% władz gminnych) oraz łączność faksowa (odpowiednio 68,4% i 75,5%). Zróżnicowana jest natomiast ocena lokalnej łączności telefonicznej. Względnie wysoki jest odsetek ocen negatywnych formulowanych przez inwestorów (44,5%). Negatywnie łączność lokalną ocenia 28,3% przedstawicieli władz gminnych.

Według zgodnej opinii inwestorów i władz wyraźnie przeważają korzyści dla środowiska lokalnego związane z działalnością spółek zagranicznych (tak uważa 96,4% inwestorów i 88,7% władz lokalnych) nad zagrożeniami. Wysoki poziom zbieżności opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych w skali gminy zaobserwowano przy wskazywaniu następujących korzyści: zwiększenie liczby miejsc pracy, ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego, wprowadzenie nowoczesnych technologii oraz rozwój kontaktów z zagranicą. Zgodność opinii w każdej z tych kwestii występuje przynajmniej w dwu trzecich badanych gmin.

W sposobie postrzegania korzyści osiąganych przez firmy z udziałem zagranicznym przez przedstawicieli władz lokalnych i inwestorów zagranicznych występuje pełna zbieżność w dwóch kwestiach. Inwestorzy i władze lokalne zgodnie wskazują najczęściej na dwie korzyści: duże perspektywy rozwojowe (wskazuje 69,3% inwestorów i 77,4% władz) i tania siła robocza (56,6% i 80,2%).

5. Stosunki między inwestorami i władzami lokalnymi.

Według opinii większości inwestorów zagranicznych (61,3%) stosunek władz lokalnych do ich działalności jest bardzo dobry lub dobry. Stosunek inwestorów zagranicznych do władz lokalnych oceniany jest podobnie (bardzo dobrze i dobrze ocenia go 77,3% przedstawicieli władz lokalnych). Nie ma pola napięć i konfliktów między nimi. Jest jednak duży obszar obojętności. Wskazuje go ponad jedna trzecia (35,8% inwestorów i 18,9% władz).

Badanie ujawnia blokadę w załatwianiu spraw spółek zagranicznych w urzędach lokalnych. Zarejestrowano wysoki stopień zbieżności opinii na ten temat inwestorów i władz. Obie grupy respondentów najczęściej wskazują dwa rodzaje blokady. Pierwsza dotyczy spraw wynikających z niejasności przepisów (wskazuje 59,9% inwestorów i 58,5% władz). Druga odnosi się do usprawnienia współpracy z urzędami skarbowymi (wskazuje 43,4% inwestorów i 34,9% władz). Tak duża zbieżność opinii menedżerów spółek z udziałem zagranicznym i władz gminnych świadczy o istnieniu napięć między szczeblem centralnym i szczeblem lokalnym, świadczących o potrzebie nowych regulacji prawnych.

W propozycjach zmian we współpracy spółek z udziałem zagranicznym i władz lokalnych znaleźć można potwierdzenie zasygnalizowanej wyżej kwestii dotyczącej poprawy przepisów

prawnych - o potrzebie uproszczenia i odbiurokratyzowania trybu załatwiania spraw mówi 60,8% inwestorów i 53,8% przedstawicieli władz. Druga grupa postulatów zmian we współpracy koncentruje się na usprawnieniu obustronnego przepływu informacji między spółkami zagranicznymi a władzami lokalnymi (wskazuje 58,5% inwestorów i 81,1% władz). Warto podkreślić, że te same postulaty występowały z podobnym natężeniem zarejestrowanym w badaniach prowadzonych w 1993 roku.

Inwestorzy zagraniczni dostrzegają działania władz wspomagające ich działalność gospodarczą. Najczęściej wymieniają: tworzenie planów rozwoju lokalnego lub regionalnego (52,8%), działania na rzecz ochrony środowiska (45,8%), rozwijanie infrastruktury technicznej (43,9%) i rozwijanie infrastruktury społecznej (36,3%). Działania te spotykają się na ogół z akceptacją inwestorów zagranicznych.

6. Perspektywy rozwojowe spółek z udziałem zagranicznym.

Wyniki badań przynoszą optymistyczny obraz przewidywań rozwoju tych spółek z udziałem zagranicznym w środowiskach lokalnych. W zdecydowanej większości gmin są one zarówno przez inwestorów (73,1%), jak i władze lokalne (74,3%) postrzegane jako korzystne. Optymizm w ocenach i korzystne warunki inwestowania to czynniki, które sprzyjać powinny rozwojowi gmin i zamieszkujących je społeczności lokalnych. Są to lokalne szanse integracji Polski z innymi krajami Europy.

Rozdział I

CEL, PRZEDMIOT I METODA BADANIA

1. Cel badania

Celem badania była rekonstrukcja poglądów respondentów na temat lokalnych uwarunkowań oraz konsekwencji działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym w Polsce. W wyniku jego realizacji rozpoznano poglądy, opinie, oceny i postulaty na powyższy temat artykułowane przez dwie wyraźnie wyodrębnione grupy: inwestorów zagranicznych działających w Polsce oraz przedstawicieli władz lokalnych.

Są to pierwsze tego typu badania w Polsce, na podstawie których przedstawione zostały obszary i efekty współdziałania inwestorów zagranicznych i władz lokalnych widziane jednocześnie z obu stron. Badania Centrum Badań Marketingowych INDICATOR przeprowadzone w 1993 r. ujawniły krytyczny obraz tego współdziałania w opinii jednej ze stron - inwestorów zagranicznych¹. Nowym elementem założeń przyjętych w tym badaniu było uchwycenie lokalnego kontekstu społecznego (porównanie poglądów inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz) i pogłębienie analizy lokalnych uwarunkowań działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym.

Analiza wcześniejszych badań tej problematyki prowadziła bowiem do wniosku, że w Polsce najważniejsze czynniki określające uwarunkowania działalności inwestorów zagranicznych nie znajdują się w gestii władz lokalnych, lecz są zależne od decyzji centralnych: polityki makroekonomicznej rządu, preferencji parlamentu i głównych ugrupowań politycznych stanowiących zaplecze różnych koalicji rządzących (polityka fiskalna, system podatkowy, regulacje prawne itd.). Równocześnie proces transformacji ustrojowej wyraźnie dowartościowuje nowe podmioty aktywności społeczno-ekonomicznej. Zostało zakwestionowane dominujące w okresie PRL przekonanie o szczególnej roli w tym zakresie podmiotów działających w skali makrosystemowej: państwa, rządu oraz wielkich grup społecznych, w tym wielkoprzemysłowej klasy robotniczej. W miarę pogłębiania reform rynkowych rolę tę w coraz większym stopniu przejmują mikrostruktury: konkretne instytucje, społeczności lokalne i regionalne, pojedynczy ludzie czy grupy lub środowiska dysponujące różnymi zasobami i kompetencjami. Zwiększeniu roli mikrostruktur w transformacji sprzyja także postępująca erozja wielu więzi społecznych i technik życia ukształtowanych w poprzednim systemie. W rezultacie rośnie rola nowych zasobów, którymi dysponują zwłaszcza prywatni przedsiębiorcy, w tym inwestorzy zagraniczni.

¹ Wyniki tych badań opublikowane zostały w następujących pozycjach:

J. Bluszkowski, J. Garlicki, *Społeczne warunki działalności inwestorów zagranicznych w Polsce*. Fundacja im. Friedricha Eberta. Przedstawicielstwo w Polsce. Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych. Warszawa 1993

J. Bluszkowski, J. Garlicki, E. Sadowska-Cieślak, *Ekonomiczne warunki działalności spółek z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce*. Fundacja im. Friedricha Eberta. Przedstawicielstwo w Polsce. Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych. Warszawa 1993

Zamiarem zespołu badawczego była także weryfikacja niektórych obiegowych poglądów i opinii na temat konsekwencji działalności inwestorów zagranicznych w Polsce. Oscylują one często między dwiema skrajnościami: bezwarunkowym poparciem dla inwestorów zagranicznych traktowanym niekiedy jako wyróżnik "proeuropejskości" czy stopnia zaangażowania Polski w nowe związki polityczne i gospodarcze z państwami rozwiniętej gospodarki rynkowej Zachodu a krytycyzmem akcentującym głównie zagrożenia związane z wchodzeniem do Polski międzynarodowego kapitału. Zwolennicy drugiego podejścia uważają, że działalność inwestorów zagranicznych powoduje ograniczenie suwerenności kraju, wyprowadza majątku narodowego, niszczenie polskiej gospodarki itd. Można jednak przyjąć hipotezę, że problematyka społecznych konsekwencji działalności inwestorów zagranicznych w Polsce ma charakter wielowymiarowy, który nie daje się opisać, ani tym bardziej wyjaśnić, w kategoriach uproszczonych dychotomii jednoznacznie i wyłącznie pozytywnych lub negatywnych.

Istnieją trzy zasadnicze przyczyny uzasadniające potrzebę badań nad lokalnymi uwarunkowaniami działalności inwestorów zagranicznych w Polsce. Po pierwsze, badania nad inwestycjami zagranicznymi w Polsce znajdują się na wstępnym etapie, ponieważ mamy do czynienia z nowym zjawiskiem społecznym występującym dopiero od 1989 roku. Po drugie, nie prowadzono dotychczas badań nad odbiorem społecznym działalności tej grupy inwestorów, w tym wśród liderów lokalnych dysponujących szczególnie dużymi możliwościami trafnego odzwierciedlania i uogólniania wielu poglądów na ten temat (np. interakcji: inwestorzy - społeczność lokalna, swoistego *dialogu społecznego* zachodzącego między nimi na poziomie gminy). Po trzecie, ważny impuls poznawczy mający istotne znaczenie praktyczne dla modernizacji Polski stanowią poglądy o słabnącym tempie inwestycji zagranicznych². Publikacje tego rodzaju stanowią pewien sygnał ostrzegawczy, wymagający weryfikacji ze względu na istotne znaczenie, jakie w teorii ekonomii czy socjologicznych koncepcjach zmian społecznych przypisuje się inwestycjom zagranicznym dla kreowania stabilnych mechanizmów rozwojowych polskiej gospodarki (teorie modernizacji, postulaty tzw. socjologii transformacji postkomunistycznej itd.).

Kwestie związane ze społecznym odbiorem działalności inwestorów zagranicznych mają też niebagatelne znaczenie dla kreowania opinii publicznej na temat rosnących powiązań gospodarczych Polski z krajami rozwiniętej gospodarki rynkowej. Problematyka ta nabiera rosnącego znaczenia zwłaszcza w perspektywie integracji Polski z Unią Europejską. Jest ważna w takim ujęciu dla kształtowania pozytywnych, społecznych i kulturowych wymiarów nowego otwarcia Polski na otoczenie międzynarodowe, takich jak: zmniejszanie uprzedzeń wobec innych narodów czy redukcowanie przejawów etnocentryzmu w sferze postaw i zachowań społecznych.

Zdajemy sobie sprawę, że pogłębione próby diagnozowania tego, co faktycznie na poziomie lokalnym kojarzone jest z działalnością inwestorów zagranicznych wymagałyby dodatkowych badań innych elementów środowiska społecznego - między innymi przedsiębiorców i kapitału polskiego, pracowników zagranicznych przedsiębiorstw, czy działaczy związków zawodowych. Podjęte przez nas badania mają skromniejszy zakres przedmiotowy. Można je jednak - jak sądzimy - traktować jako krok w kierunku bardziej

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

adekwatnego niż dotąd identyfikowania zasadniczych barier i szans rozwojowych działalności inwestorów zagranicznych w Polsce z uwzględnieniem korzyści i zagrożeń, jakie występują w świadomości społecznej w związku z ich aktywnością.

2. Przedmiot i zakres badania

W badaniu uwzględniono identyczne bloki tematyczne wyszczególnione w dwóch oddzielnych kwestionariuszach sondujących: a) opinie inwestorów zagranicznych o warunkach i niektórych konsekwencjach prowadzenia przez nich działalności gospodarczej w Polsce, b) opinie władz lokalnych o warunkach i wybranych konsekwencjach prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce przez inwestorów zagranicznych. W rezultacie każdy kwestionariusz zawierał osiem bloków tematycznych:

1. Czynniki wpływające na decyzje inwestorów zagranicznych o podejmowaniu działalności gospodarczej w Polsce - motywacje podejmowania tej działalności z wyszczególnieniem czynników makrospołecznych oraz czynników decydujących o lokalizacji działalności w danym regionie i miejscowości
2. Postrzeganie lokalnych korzyści oraz zagrożeń związanych z działalnością spółek z udziałem zagranicznym w Polsce
3. Opinie i poglądy na współdziałanie inwestorów zagranicznych z władzami lokalnymi, w tym ocena tej współpracy, wraz z rankingami instytucji pozytywnie oraz negatywnie odnoszących się do firm z kapitałem zagranicznym
4. Poglądy na temat lokalnych ograniczeń i trudności, z jakimi się spotykają inwestorzy zagraniczni przy podejmowaniu działalności gospodarczej w Polsce
5. Opinie o uwarunkowaniach działalności spółek z udziałem zagranicznym w Polsce w zakresie regulacji prawnych, warunków finansowych, telekomunikacji oraz usług biznesowych
6. Postrzeganie lokalnych czynników ograniczających i zniechęcających do inwestowania w naszym kraju
7. Postulaty dotyczące możliwości wspomagania działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne
8. Poglądy na perspektywy rozwojowe spółek z udziałem zagranicznym w Polsce w najbliższych latach, z uwzględnieniem czynników, które rodzą w tym zakresie obawy lub traktowane są jako zagrożenie dla dalszego ich rozwoju.

3. Metoda badawcza

Badanie zostało zrealizowane metodą indywidualnych wywiadów kwestionariuszowych przeprowadzonych z właścicielami i menedżerami spółek oraz przedstawicielami lokalnych władz gminnych. Wymienione powyżej bloki tematyczne, określające zakres badań zostały przełożone na język pytań kwestionariusza.

Główną dyrektywą metodologiczną, jaką przyjęliśmy w badaniach jest **zasada symetrii**, tj. **zadawania pytań o jednakowej treści merytorycznej zarówno inwestorom zagranicznym, jak i przedstawicielom władz lokalnych**. Uczynienie z tej zasady merytorycznej osi, wokół

² M. Nowakowski, *Zagraniczny w "odstawce"? Życie Gospodarcze* 1995, nr 12

której zostały skrytylizowane pytania badawcze, daje możliwość bezpośredniego porównania poglądów obu grup respondentów, rekonstrukcji dwóch sposobów widzenia tych samych zagadnień i problemów - właścicieli i menedżerów spółek z udziałem zagranicznym i liderów lokalnych.

4. Dobór próby badawczej

4.1. Kryteria doboru gmin i spółek z udziałem zagranicznym

W celu uzyskania porównywalnych opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych, w każdej gminie objętej badaniem przeprowadzano trzy wywiady - z dwoma menedżerami dwu spółek i z jednym przedstawicielem władz lokalnych.

Przy doborze gmin i spółek kierowano się kilkoma kryteriami: reprezentatywności regionalnej, podziału na gminy miejskie i wiejskie, zróżnicowania wielkości spółek z udziałem zagranicznym.

Kryterium reprezentatywności rozmieszczenia geograficznego. W badaniu brano pod uwagę istnienie w Polsce różnic międzyregionalnych pod względem poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego i tradycji kulturalnych, które w istotny sposób mogą wpływać na lokalne warunki działalności inwestorów zagranicznych.

Podział na gminy ze względu na typ miejscowości. Mają one swoją specyfikę: poziom infrastruktury, odmienność siły roboczej, inny kontekst kulturowy.

Wielkość i skala działalności inwestorów zagranicznych. W badaniu uwzględniono inwestorów drobnych, średnich i strategicznych.

Listę gmin i spółek z udziałem zagranicznym ułożoną według powyższych kryteriów przygotował **Waldemar Latoszek z Państwowej Agencji Inwestycji Zagranicznych**. Badaniem objęto 106 gmin, w których zrealizowano komplet trzech wywiadów. Próba badawcza wynosi zatem 106 przedstawicieli władz lokalnych i 212 właścicieli i menedżerów spółek z udziałem zagranicznym.

4.2. Zasady doboru respondentów

Pierwsza grupa respondentów obejmowała właścicieli udziałów i akcji lub menedżerów spółek z udziałem zagranicznym (prezesów, wiceprezesów, członków zarządów, prokurentów).

Próba respondentów w grupie władz lokalnych dobrana została spośród elit lokalnych - wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz ich zastępców.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

5. Charakterystyka próby badawczej

5.1. Rozkład wojewódzki próby:

Lp.	Województwo	Liczba badanych gmin	Liczba badanych spółek z udziałem zagranicznym
1	warszawskie	7	14
2	bialskopodlaskie	2	4
3	białostockie	1	2
4	bielskobialskie	5	10
5	bydgoskie	3	6
6	chełmskie	1	2
7	ciechanowskie	1	2
8	częstochowskie	1	2
9	elbląskie	2	4
10	gdańskie	1	2
11	gorzowskie	5	10
12	jeleniogórskie	2	4
13	kaliskie	4	8
14	katowickie	5	10
15	kieleckie	2	4
16	konińskie	2	4
17	krakowskie	1	2
18	krośnieńskie	1	2
19	legnickie	2	4
20	leszczyńskie	2	4
21	lubelskie	1	2
22	łomżyńskie	1	2
23	łódzkie	1	2
24	nowosądeckie	2	4
25	olsztyńskie	1	2
26	opolskie	6	12
27	ostrołęckie	3	6
28	piłskie	1	2
29	poznańskie	7	14
30	radomskie	1	2
31	rzeszowskie	1	2
32	skierniewickie	2	4
33	suwalskie	2	4
34	szczecińskie	6	12
35	tarnobrzeskie	2	4
36	tamowskie	3	6
37	toruńskie	2	4
38	wałbrzyskie	4	8
39	włocławskie	1	2
40	wrocławskie	4	8
41	zamojskie	1	2
42	zielonogórskie	4	8
razem:		106	212

5.2. Skład próby ze względu na typ miejscowości:

miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	-20,8 %
miasta 51 - 100 tys. mieszkańców	-27,4 %
miasta 20 - 50 tys. mieszkańców	-32,0 %
miasta do 20 tys. mieszkańców	-12,3 %
wieś	- 7,5 %
razem	100,0 %

5.3. Status prawny badanych spółek:

spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	-88,2 %
spółki akcyjne	-11,8 %
razem	100,0 %

5.4. Forma własności badanych spółek:

100 % udziału kapitału zagranicznego	-37,3 %
51 % - 99 % udziału kapitału zagranicznego	-28,3 %
50 % udziału kapitału zagranicznego	- 7,5 %
mniej niż udziału kapitału zagranicznego	-26,9 %
razem	100,0 %

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

5.5. Kraj pochodzenia badanych inwestorów zagranicznych:

1.	Niemcy	-43,8 %
2.	Szwecja	-6,6 %
3.	Austria	-6,6 %
4.	USA	-6,1 %
5.	Włochy	-5,7 %
6.	Francja	-4,7 %
7.	Holandia	-4,2 %
8.	Dania	-3,8 %
9.	Szwajcaria	-2,4 %
10.	Belgia	-1,9 %
11.	Wielka Brytania	-1,9 %
12.	Kanada	-1,4 %
13.	Lichtenstein	-1,4 %
14.	Finlandia	-0,9 %
15.	Luxemburg	-0,9 %
16.	Australia	-0,9 %
17.	Turcja	-0,9 %
18.	Grecja	-0,5 %
19.	Ukraina	-0,5 %
20.	Hiszpania	-0,5 %
21.	koncern międzynarodowy	-0,5 %
22.	Wietnam	-0,5 %
23.	Białoruś	-0,5 %
24.	Korea	-0,5 %
25.	Izrael	-0,5 %
26.	inne	-1,9 %
	razem	100,0 %

5.6. Sposób powstania badanych spółek:

utworzona przez inwestora zagranicznego ze 100 % udziałem własnego udziału	-34,9 %
utworzona w wyniku wspólnego przedsięwzięcia inwestora zagranicznego z partnerem polskim	-59,9 %
utworzona w wyniku udziału w prywatyzacji kapitałowej przedsiębiorstwa państwowego	- 2,8 %
utworzone w wyniku udziału w prywatyzacji bezpośredniej przedsiębiorstwa państwowego (nabycia przedsiębiorstwa)	- 2,4 %
razem	100,0 %

5.7. Rok powstania badanych spółek:

do 1989	-12,2 %
1990	-19,8 %
1991	-23,1 %
1992	-27,4 %
1993	-14,2 %
1994	- 1,4 %
1995	- 1,9 %
razem	100,0 %

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

5.8. Branże działalności gospodarczej:

1.	handel	-	22,6%
2.	transport	-	5,7%
3.	budownictwo	-	6,1%
4.	rolnictwo	-	1,9%
5.	łączność	-	0,9%
6.	nauka	-	0,9%
7.	oświata i wychowanie	-	0,5%
8.	ochrona zdrowia	-	0,5%
9.	gospodarka komunalna	-	0,5%
10.	przemysł spożywczy	-	12,7%
11.	przemysł drzewny	-	7,1%
12.	przemysł chemiczny	-	5,2%
13.	przemysł maszynowy	-	3,8%
14.	przemysł metalowy	-	4,7%
15.	przemysł odzieżowy	-	10,4%
16.	przemysł elektroniczny	-	3,3%
17.	przemysł precyzyjny	-	1,4%
18.	przemysł papierniczy	-	1,9%
19.	przemysł środków transportu	-	0,9%
20.	przemysł materiałów budowlanych	-	8,5%
21.	przemysł skórzany	-	3,3%
22.	przemysł włókienniczy	-	0,5%
23.	przemysł szklarski	-	1,9%
24.	przemysł poligraficzny	-	2,4%
25.	przemysł metali nieżelaznych	-	0,5%
26.	pozostałe branże przemysłowe	-	9,0%

* procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka branż

5.9. Pozycja lub stanowisko respondentów w badanych spółkach:

właściciel	-20,8 %
prezes	-33,0 %
wiceprezes	-17,9 %
członek zarządu	-24,1 %
prokurent	- 1,4 %
pozostali	- 2,8 %
razem	100,0 %

5.10. Skład społeczno-demograficzny badanych właścicieli i menedżerów spółek:

A. Płeć

mężczyźni	-75,9 %
kobiety	-24,1 %
razem	100,0 %

B. Wiek

do 35 lat	-19,8 %
36 - 50 lat	-64,6 %
powyżej 50 lat	-15,6 %
razem	100,0 %

C. Wykształcenie

wyższe	-74,1 %
średnie	-24,5 %
inne	- 1,4 %
razem	100,0 %

5.11. Skład społeczno-demograficzny badanych przedstawicieli władz lokalnych:**A. Pozycja lub stanowisko we władzach**

burmistrz / zastępca burmistrza	-48,2 %
prezydent / wiceprezydent	-33,0 %
wójt	- 9,4 %
pozostali	- 9,4 %
razem	100,0 %

B. Płeć

mężczyźni	-86,8 %
kobiety	-13,2 %
razem	100,0 %

C. Wiek

do 35 lat	-15,1 %
36-50 lat	-76,4 %
powyżej 50 lat	- 8,5 %
razem	100,0 %

D. Wykształcenie

wyższe	-91,5 %
średnie	- 8,5 %
razem	100,0 %

6. Sposób i termin realizacji badania

Indywidualne wywiady kwestionariuszowe przeprowadzone były przez ankierów CBM INDICATOR w siedzibach zarządów spółek z udziałem zagranicznym oraz siedzibach władz gminnych. Badanie zrealizowano w czerwcu 1995 roku.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym**7. Sposób prezentacji wyników badania**

Sondaż uwzględnia te same, symetryczne pytania zadawane inwestorom zagranicznym i przedstawicielom władz lokalnych. W pierwszej kolejności przedstawiane są rozkłady odpowiedzi na te pytania udzielane przez właścicieli lub menedżerów spółek z udziałem zagranicznym, a w drugiej następnej - rozkłady odpowiedzi przedstawicieli władz lokalnych. Trzeci etap prezentacji wyników badania obejmuje porównanie odpowiedzi na poszczególne pytania obu grup respondentów. Porównanie to dokonane zostało na poziomie zagregowanych rozkładów odpowiedzi w skali kraju oraz w skali poszczególnych gmin, będących jednostkami badania.

Rozdział II

LOKALNE WARUNKI TWORZENIA SPÓŁEK Z UDZIAŁEM ZAGRANICZNYM

1. Czynniki decydujące o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym

1.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Dotychczasowy stan wiedzy o uwarunkowaniach i mechanizmach wyboru miejsca działalności gospodarczej przez inwestorów zagranicznych ma charakter intuicyjny i niesystematyczny. W celu uzyskania zweryfikowanych empirycznie informacji na ten temat inwestorom zagranicznym zadano pytanie: *Jakie czynniki, w przypadku Państwa firmy, decydowały o zlokalizowaniu działalności gospodarczej w tym miejscu Polski?* Na podstawie uzyskanych odpowiedzi opracowano listę rankingową czynników wyboru miejsca działalności gospodarczej dla spółek z udziałem zagranicznym. Listę tę ułożono według kryterium częstotliwości przypisywania im przez badanych bardzo ważnego znaczenia (tabela 1.1).

Ze względu na powyższe kryterium testowane kryterium na grupy testowane czynniki dzielią się na trzy grupy.

Pierwszą tworzą czynniki często wymieniane jako *bardzo ważne*. Wskazuje je co najmniej jedna czwarta inwestorów zagranicznych. Należą do niej następujące czynniki:

- związek polskiego partnera z regionem (36,3% badanych uznaje ten czynnik za *bardzo ważny*),
- korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości (29,2%),
- duża podaż i niska cena siły roboczej (25,9%),
- możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych (24,5%).

Do drugiej grupy wchodzi czynniki rzadko uznawane za *bardzo ważne*. Wymienia je w przybliżeniu jedna piąta respondentów. Są nimi:

- związki partnera zagranicznego z regionem - pochodzenie, wcześniejsze kontakty (23,1%)
- możliwość znalezienia nowych rynków zbytu - bliskość granic (22,6 %).

Trzecią grupę stanowią czynniki bardzo rzadko oceniane jako *bardzo ważne*. Wskazuje je jedna dziesiąta albo jeszcze mniejsza część menedżerów spółek z udziałem zagranicznym. Do tej grupy należą czynniki:

- duży rynek zbytu w regionie (13,7 %),
- mała konkurencja ze strony lokalnych firm (11,3 %),
- duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie (10,4 %),
- niskie ceny surowców w regionie (7,1 %),
- pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie (4,2 %).

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 1.1. Lista rankingowa czynników decydujących o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym^{*} (w %)

opinie inwestorów zagranicznych

Miejsce na liście rankingowej	Różnice czynników	Ocena czynników				
		bardzo ważny	średnio ważny	mało ważny	nieważny	razem
1	związek polskiego partnera z regionem	36,3	17,5	21,2	25,0	100,0
2	korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości	29,2	31,1	19,3	20,3	100,0
3	duża podaż i niska cena siły roboczej	25,9	29,7	19,8	24,5	100,0
4	możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych itp.	24,5	32,1	14,6	28,8	100,0
5	związki partnera zagranicznego z regionem (pochodzenie, wcześniejsze kontakty)	23,1	19,3	17,5	40,1	100,0
6	możliwość znalezienia nowych rynków zbytu (bliskość granic)	22,6	24,5	17,5	35,4	100,0
7	duży rynek zbytu w regionie	13,7	23,6	23,6	39,2	100,0
8	mała konkurencja ze strony lokalnych firm	11,3	24,1	23,6	41,0	100,0
9	duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie	10,4	19,8	26,9	42,9	100,0
10	niskie ceny surowców w regionie	7,1	18,4	21,2	53,3	100,0
11	pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie	4,2	13,2	22,2	60,4	100,0

N = 212

^{*} ułożona według kryterium częstotliwości przypisywania im bardzo ważnego znaczenia

Tabela 1.1. zawiera także informacje o tym, jaka część badanych ocenia analizowane czynniki jako *średnio ważne*, *mało ważne* albo *nieważne*. Uwzględnienie tych

informacji wzbogaca wartość diagnostyczną i przydatność socjotechniczną uzyskanych wyników badania w opracowywaniu i realizacji strategii promocji Polski jako rynku inwestycji zagranicznych. Biorąc to pod uwagę, przeprowadzono analizę porównawczą częstotliwości występowania kontrastowych ocen poszczególnych czynników lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym. Na podstawie takiego porównania ocen (oceny: *czynnik bardzo ważny* z oceną: *czynnik nieważny*) można podzielić znajdujące się na liście rankingowej czynniki na cztery klasy ważności.

KLASA PIERWSZA: CZYNNIKI WAŻNE - NIEKONTROWERSYJNE

Zaliczone zostały do niej czynniki, które oceniane są częściej jako *bardzo ważne* niż jako *nieważne*. W świetle tego kryterium do klasy czynników ważnych - niekontrowersyjnych należą:

- związek polskiego partnera z regionem - 36,3 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 25,0 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto (będąca różnicą między wartością wskaźnika ocen: *czynnik bardzo ważny* a wartością wskaźnika ocen: *czynnik nieważny*) wynosi plus 11,3 punktu procentowego,
- korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości - 29,2% ocen: *czynnik bardzo ważny* i 20,3 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi plus 8,9 punktu procentowego.

KLASA DRUGA: CZYNNIKI WAŻNE - KONTROWERSYJNE

Należą do niej te czynniki, które oceniane są w przybliżeniu z jednakową częstotliwością jako *bardzo ważne* i *nieważne*. W wyniku zastosowania takiego kryterium w klasie czynników ważnych - kontrowersyjnych znajdują się:

- duża podaż i niska cena siły roboczej - 25,9 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 24,5 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi plus 1,4 punktu procentowego,
- możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych i biurowych - 24,5 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 28,8 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 4,3 punktu procentowego.

KLASA TRZECIA: CZYNNIKI MAŁO WAŻNE

Obejmuje te czynniki, które częściej oceniane są jako *nieważne* niż jako *bardzo ważne*. Ze względu na to kryterium do klasy czynników mało ważnych wchodzi:

- związki partnera zagranicznego z regionem (pochodzenie, wcześniejsze kontakty) - 23,1% ocen: *czynnik bardzo ważny* i 40,1 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 7,0 punktu procentowego,
- możliwość znalezienia nowych rynków zbytu (bliskość granic) - 22,6 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 35,4 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 12,8 punktu procentowego,
- duży rynek zbytu w regionie - 13,7 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 39,2 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 25,5 punktu procentowego,
- mała konkurencja ze strony lokalnych firm - 11,3 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 41,0 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 29,7 punktu procentowego,

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

- duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie - 10,4 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 42,9 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 32,5 punktu procentowego,

KLASA CZWARTA: CZYNNIKI NIEWAŻNE

Tworzą ją czynniki, które zostały ocenione przez więcej niż połowę badanych menedżerów jako *nieważne* i jednocześnie uzyskały niewielką liczbę ocen: *czynnik bardzo ważny*. W tej klasie czynników nieważnych znajdują się:

- niskie ceny surowców w regionie - 7,1 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 53,3 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 46,2 punktu procentowego,
- pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie - 4,2 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 60,4 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 56,2 punktu procentowego.

1.2. Opinie władz lokalnych

Tabela 1.2. zawiera rozkład odpowiedzi na symetryczne pytanie postawione przedstawicielom władz lokalnych: *Jakie czynniki, Pana(i) zdaniem, zadecydowały o zlokalizowaniu działalności gospodarczej przez inwestorów zagranicznych na terenie Państwa gminy?* Na podstawie kryterium częstotliwości występowania ocen: *czynnik bardzo ważny* zbiór testowanych czynników można podzielić na trzy grupy.

Pierwsza grupa obejmuje czynniki często wskazywane jako *bardzo ważne* - przez co najmniej jedną trzecią badanych przedstawicieli władz. Należą do niej czynniki:

- korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości (48,1% respondentów wymienia ten czynnik jako *bardzo ważny*),
  - możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych (46,2%),
  - duża podaż i niska cena siły roboczej (43,4%),
  - możliwość znalezienia nowych rynków zbytu - bliskość granic (34,0%).
- Drugą grupę tworzą czynniki oceniane rzadko jako *bardzo ważne* - w odpowiedziach około jednej czwartej badanych. Tworzą ją następujące czynniki:
- duży rynek zbytu w regionie (29,2%),
  - związki partnera zagranicznego z regionem - pochodzenie, wcześniejsze kontakty (28,3%),
  - związek polskiego partnera z regionem (24,5%).

Tabela 1.2. Lista rankingowa czynników decydujących o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym^a (w %)

opinie władz lokalnych

Miejsce na liście rankingowej	Rodzaje czynników	Ocena czynników				
		bardzo ważny	średnio ważny	mało ważny	nieważny	razem
1	korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości	48,1	33,0	10,4	8,5	100,0
2	możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych, itp.	46,2	31,1	11,3	11,4	100,0
3	duża podaż i niska cena siły roboczej	43,4	34,0	14,2	8,4	100,0
4	możliwość znalezienia nowych rynków zbytu (bliskość granic)	34,0	27,4	20,8	17,8	100,0
5	duży rynek zbytu w regionie	29,2	26,4	24,5	19,9	100,0
6	związki partnera zagranicznego z regionem (pochodzenie, wcześniejsze kontakty)	28,3	23,6	29,2	18,9	100,0
7	związek polskiego partnera z regionem	24,5	36,8	25,5	13,2	100,0
8	mała konkurencja ze strony lokalnych firm	19,8	37,7	30,2	12,3	100,0
9	pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie	17,9	40,6	19,8	21,7	100,0
10	duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie	16,0	29,2	28,3	26,5	100,0
11	niskie ceny surowców w regionie	9,4	24,5	32,1	34,0	100,0

N = 106

^a ułożona według kryterium częstotliwości przypisywania im bardzo ważnego znaczenia

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

W trzeciej grupie znajdują się czynniki wymieniane bardzo rzadko jako *bardzo ważne* - przez mniej niż jedną piątą objętych badaniem reprezentantów władz gminnych. Zaliczono do niej czynniki:

- mała konkurencja ze strony lokalnych firm (19,8 %),
- pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie (17,9 %),
- duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie (16,0 %),
- niskie ceny surowców w regionie (9,4 %).

Zestawienie ocen kontrastowych poszczególnych czynników lokalizacji spółek (oceny czynnik *bardzo ważny* z oceną czynnik *nieważny*) formułowanych przez przedstawicieli władz daje w rezultacie odmienny typ klasyfikacji tych czynników pod względem ich ważności. Jest ona uproszczona i daje podstawy podziału czynników na dwie klasy ważności.

KLASA PIERWSZA: CZYNNIKI WAŻNE - NIEKONTROWERSYJNE

Tworzą ją czynniki, które oceniane są częściej jako *bardzo ważne* niż jako *nieważne*.

- korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości - 48,1 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 8,5 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi plus 39,6 punktu procentowego,

- możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych - 46,2 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 11,4 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi plus 34,8 punktu procentowego,

- duża podaż i niska cena siły roboczej - 43,4 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 8,4 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi plus 35,0 punktu procentowego,

- możliwość znalezienia nowych rynków zbytu - bliskość granic - 34,0 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 17,8 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi plus 16,2 punktu procentowego,

- duży rynek zbytu w regionie - 29,2 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 19,9 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi plus 9,3 punktu procentowego,

- związki partnera zagranicznego z regionem - pochodzenie, wcześniejsze kontakty - 28,3 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 18,9 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi plus 9,4 punktu procentowego,

- związek polskiego partnera z regionem - 24,5 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 13,2 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi plus 11,3 punktu procentowego,

- mała konkurencja ze strony lokalnych firm - 19,8 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 12,3 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi plus 7,5 punktu procentowego.

KLASA DRUGA: CZYNNIKI MAŁO WAŻNE

Obejmuje ona te czynniki, które częściej oceniane są jako *nieważne* niż jako *bardzo ważne*.

W świetle tego kryterium klasę czynników mało ważnych tworzą:

- pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie - 17,9 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 21,7 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi minus 3,8 punktu procentowego,

- duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie - 16,0 % ocen: czynnik *bardzo ważny* i 26,5 % ocen: czynnik *nieważny*; ocena netto wynosi minus 10,5 punktu procentowego,

- niskie ceny surowców w regionie - 9,4 % ocen: *czynnik bardzo ważny* i 34,0 % ocen: *czynnik nieważny*; ocena netto wynosi minus 24,6 punktu procentowego.

1.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Analiza porównawcza zagregowanych w skali kraju wyników badawczych ujawniła obszary zbieżnych i rozbieżnych ocen czynników decydujących o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym (tabela 1.3.1.).

Tabela 1.3.1. Czynniki decydujące o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Inwestorzy zagraniczni		Rodzaje czynników	Władze lokalne	
ocena netto czynników*	klasa ważności czynników		klasa ważności czynników	ocena netto czynników*
(+)11,3	ważny - niekontrowersyjny	związek polskiego partnera z regionem	ważny - niekontrowersyjny	(+) 11,3
(+) 8,9	ważny - niekontrowersyjny	korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości	ważny - niekontrowersyjny	(+) 39,6
(+) 1,4	ważny - kontrowersyjny	duża podaż i niska cena siły roboczej	ważny - niekontrowersyjny	(+) 35,0
(-) 4,3	ważny - kontrowersyjny	możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych itp.	ważny - niekontrowersyjny	(+) 34,8
(-) 17,0	mało ważny	związki partnera zagranicznego z regionem (pochodzenie, wcześniejsze kontakty)	ważny - niekontrowersyjny	(+) 9,4
(-) 22,6	mało ważny	możliwość znalezienia nowych rynków zbytu (bliskość granic)	ważny - niekontrowersyjny	(+) 16,2
(-) 13,7	mało ważny	duży rynek zbytu w regionie	ważny - niekontrowersyjny	(+) 9,3
(-) 29,7	mało ważny	mała konkurencja ze strony lokalnych firm	ważny - niekontrowersyjny	(+) 7,5
(-) 32,5	mało ważny	duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie	mało ważny	(-) 10,5
(-) 46,2	nieważny	niskie ceny surowców w regionie	mało ważny	(-) 24,6
(-) 56,2	nieważny	pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie	mało ważny	(-) 3,8

* różnica między wartością wskaźnika ocen: *czynnik bardzo ważny* a wartością wskaźnika ocen: *czynnik nieważny*.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Obszar ocen zbieżnych. Obie badane grupy uznają za ważne niekontrowersyjnie dwa czynniki decydujące o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym: związek polskiego partnera z regionem (ocena netto tego czynnika ma tę samą wartość w obu grupach respondentów i wynosi plus 11,3 punktu procentowego) oraz korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości. Ten czynnik jest jednak znacznie częściej oceniany jako *bardzo ważny* przez władze lokalne (ocena netto wynosi plus 39,6% punktu procentowanego) w porównaniu z inwestorami zagranicznymi (ocena netto wynosi plus 8,9 punktu procentowego).

Obszar ocen rozbieżnych. Wyznacza go przeciwstawne odnoszenie się badanych grup do dwu czynników: możliwości przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych itp. (ocena netto tego czynnika dokonywana przez władze lokalne wynosi plus 34,8 punktu procentowego, a inwestorów zagranicznych -4,3) oraz duża podaż i niska cena siły roboczej (ocena netto wyliczona dla władz lokalnych wynosi plus 35,0 punktu procentowego, a dla inwestorów zagranicznych plus 1,4).

Kolejnym etapem analizy uzyskanych materiałów empirycznych jest porównanie opinii o czynnikach lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym obu grup respondentów w skali gmin (tabela 1.3.2. i tabela 1.3.3.). Wysoki stopień zbieżności opinii zanotowano w grupie następujących do czynników:

- niskie ceny surowców w regionie - zbieżnie ocenia się w 27,4% badanych gmin; w tym: w 17,0% gmin wszyscy respondenci uznają ten czynnik za *nieważny*, w 3,8% gmin - za *mało ważny*, w 5,7% gmin - za *średnio ważny* i 0,9% gmin - za *bardzo ważny*,

- możliwość znalezienia nowych rynków zbytu (bliskość granic) - zbieżnie ocenia się w 18,9% gmin; w tym: w 4,7% gmin wszyscy respondenci uznają ten czynnik za *nieważny*, w 2,8% gmin - za *mało ważny*, w 6,6% gmin - za *średnio ważny*, w 4,8% gmin - za *bardzo ważny*,

- duża podaż i niska cena siły roboczej - tak samo się ocenia w 18,8% badanych gmin; w tym: w 11,3% gmin wszyscy respondenci uznają ten czynnik za *nieważny*, w 3,8% gmin - za *mało ważny*, w 2,8% gmin - za *średnio ważny* i 0,9% gmin - za *bardzo ważny*,

- duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie - jednakowo ocena się w 18,0% badanych gmin; w tym: w 11,4% gmin wszyscy respondenci uznają ten czynnik za *nieważny*, w 3,9% gmin - za *mało ważny*, w 2,8% - za *średnio ważny* i w 0,9% gmin - za *bardzo ważny*,

- pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie - tak samo ocenia się w 17,9% badanych gmin; w tym: w 11,3% gmin wszyscy respondenci uznają ten czynnik za *nieważny*, w 0,9% gmin - za *mało ważny*, w 5,7% gmin - za *średnio ważny*.

Tabela 1.3.2. Czynniki decydujące o lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Rodzaje czynników	Obszary zbiteżności i rozbieżności opinii (w %)				Razem
		1	2	3	4	
1	związek polskiego partnera z regionem	9,5	31,9	29,3	29,3	100,0
2	korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości	14,1	45,5	20,9	19,5	100,0
3	duża podaż i niska cena siły roboczej	18,8	45,0	22,5	13,7	100,0
4	możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych itp.	13,2	39,0	19,7	28,1	100,0
5	związki partnera zagranicznego z regionem (pochodzenie, wcześniejsze kontakty)	11,3	32,2	29,3	27,2	100,0
6	możliwość znalezienia nowych rynków zbytu (bliskość granic)	18,9	27,3	22,7	31,1	100,0
7	duży rynek zbytu w regionie	16,0	27,4	28,3	28,3	100,0
8	mała konkurencja ze strony lokalnych firm	8,4	33,2	23,5	34,9	100,0
9	duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie	18,0	45,5	22,8	13,7	100,0
10	niskie ceny surowców w regionie	27,4	28,5	28,5	15,6	100,0
11	pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie	17,9	25,3	38,9	17,9	100,0

Legenda:

- 1 - pełna zbiteżność opinii inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych
- 2 - ograniczona zbiteżność opinii jednego inwestora z przedstawicielem władz lokalnych
- 3 - rozbieżność opinii pomiędzy inwestorami a przedstawicielem władz lokalnych
- 4 - rozbieżność opinii między wszystkimi respondentami

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 1.3.3. Obszary zbiteżnych ocen czynników lokalizacji spółek z udziałem zagranicznym

Lp.	Rodzaje czynników	% gmin, w których zbiteżnie ocenia się czynniki				Razem
		0	1	2	3	
1	związek polskiego partnera z regionem	-	1,9	1,9	5,7	9,5
2	korzystne położenie i połączenia komunikacyjne miejscowości	0,9	-	3,8	9,4	14,1
3	duża podaż i niska cena siły roboczej	11,3	3,8	2,8	0,9	18,8
4	możliwość przejęcia wolnych obiektów produkcyjnych, magazynowych, biurowych itp.	1,9	-	4,7	6,6	13,2
5	związki partnera zagranicznego z regionem (pochodzenie, wcześniejsze kontakty)	6,6	-	1,9	2,8	11,3
6	możliwość znalezienia nowych rynków zbytu (bliskość granic)	4,7	2,8	6,6	4,8	18,9
7	duży rynek zbytu w regionie	4,7	2,8	3,8	4,7	16,0
8	mała konkurencja ze strony lokalnych firm	2,8	1,9	2,8	0,9	8,4
9	duża podaż i łatwy dostęp do surowców w regionie	11,4	3,9	2,8	0,9	18,0
10	niskie ceny surowców w regionie	17,0	3,8	5,7	0,9	27,4
11	pozytywne doświadczenia innych spółek z udziałem zagranicznym w tym regionie	11,3	0,9	5,7	-	17,9

Legenda:

- 0 - czynnik nieważny
- 1 - czynnik mało ważny
- 2 - czynnik średnio ważny
- 3 - czynnik bardzo ważny

2. Czynniki ograniczające lokalizację spółek z udziałem zagranicznym

2.1. Opinia inwestorów zagranicznych

W celu kompleksowego rozpoznania uwarunkowań wyboru miejsca działalności spółek z udziałem zagranicznym w badaniu uwzględniono obok czynników sprzyjających także czynniki ograniczające ich lokalizację. Odpowiedzi inwestorów zagranicznych na pytanie: *Które z wymienionych czynników ograniczają, Pana(i) zdaniem, napływ inwestorów zagranicznych do gminy, na terenie której zlokalizowana jest działalność Państwa spółki?* świadczą o istnieniu różnego typu barier lokalnych podejmowania inwestycji zagranicznych. Przede wszystkim wynikają one ze słabości infrastruktury rynkowej (banków, łączności

i komunikacji). Zwraca na nie uwagę ponad połowa (58,5 %) respondentów. Blisko połowa inwestorów zagranicznych (46,7 %) wskazuje ograniczoną siłę nabywczą ludności. Jedna trzecia badanych (35,4 %) wymienia wąskie rozmiary rynku lokalnego, a jedna czwarta (25,9 %) - brak fachowej siły roboczej. Pełne dane na ten temat zawiera tabela 2.1.

Tabela 2.1. Czynniki ograniczające lokalizację spółek z udziałem zagranicznym
opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Rodzaje czynników	% wskazujących*
1	słabość infrastruktury rynkowej (banków, łączności, komunikacji)	58,5
2	ograniczona siła nabywczą ludności	46,7
3	wąskie rozmiary rynku lokalnego	35,4
4	brak fachowej siły roboczej	25,9
5	niechęć władz lokalnych wobec inwestorów zagranicznych	15,1
6	nieprzychylnie nastawienie ludności do obcego kapitału	12,3
7	niekorzystna lokalizacja	9,0

N = 212

* procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka czynników

2.2. Opinie władz lokalnych

Przedstawiciele władz lokalnych badanych gmin w odpowiedzi na analogiczne pytanie: *Które z wymienionych czynników ograniczają, Pana(i) zdaniem, napływ inwestorów zagranicznych do Państwa gminy?* wskazali trzy najważniejsze bariery. Blisko połowa liderów gmin (45,3 %) zalicza do nich ograniczoną siłę nabywczą ludności, dwie piąte (41,5 %) - słabość infrastruktury rynkowej (banków, łączności i komunikacji), a ponad jedna trzecia (38,7 %) - wąskie rozmiary rynku lokalnego. Wyczerpujące dane na ten temat zawiera tabela 2.2.

Tabela 2.2. Czynniki ograniczające lokalizację spółek z udziałem zagranicznym
opinie władz lokalnych

Lp.	Rodzaje czynników	% wskazujących*
1	ograniczona siła nabywczą ludności	45,3
2	słabość infrastruktury rynkowej (banków, łączności, komunikacji)	41,5
3	wąskie rozmiary rynku lokalnego	38,7
4	brak fachowej siły roboczej	15,1
5	nieprzychylnie nastawienie ludności do obcego kapitału	12,3
6	niekorzystna lokalizacja	11,3
7	niechęć władz lokalnych wobec inwestorów zagranicznych	2,8

N = 106

* procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka czynników

2.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Zestawienie odpowiedzi badanych grup wykazuje podobieństwa i różnice opinii o czynnikach ograniczających napływ inwestycji zagranicznych do środowisk lokalnych

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

(tabela 2.3.1.).

Obszar ocen zbieżnych. Obie grupy badanych najczęściej wskazują trzy lokalne bariery podejmowania inwestycji zagranicznych: słabość infrastruktury rynkowej - banków, łączności i komunikacji (inwestorzy wskazują z większym natężeniem - różnica wynosi plus 17 punktów procentowych), ograniczona siła nabywczą ludności (różnica wynosi plus 1,4 punktu procentowego) oraz wąskie rozmiary rynku lokalnego (różnica wynosi minus 3,3 punktu procentowego). Ponadto obie grupy rzadko (12,3%) wymieniają nieprzychylnie nastawienie ludności do obcego kapitału.

Obszar ocen rozbieżnych. Inwestorzy zagraniczni znacznie częściej (15,1%), a przedstawiciele władz lokalnych rzadziej (2,8%) mówią o niechęci władz lokalnych wobec inwestorów zagranicznych (różnica wynosi plus 12,3 punkta procentowego).

Tabela 2.3.1. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o czynnikach ograniczających lokalizację spółek z udziałem zagranicznym

Lp.	Rodzaje czynników	porównanie opinii w skali kraju		
		Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	słabość infrastruktury rynkowej (banków, łączności, komunikacji)	58,5	41,5	(+) 17,0
2	ograniczona siła nabywczą ludności	46,7	45,3	(+) 1,4
3	wąskie rozmiary rynku lokalnego	35,4	38,7	(-) 3,3
4	brak fachowej siły roboczej	25,9	15,1	(+) 10,8
5	niechęć władz lokalnych wobec inwestorów zagranicznych	15,1	2,8	(+) 12,3
6	nieprzychylnie nastawienie ludności do obcego kapitału	12,3	12,3	0,0
7	niekorzystna lokalizacja	9,0	11,3	(-) 2,3

Porównanie opinii w skali kraju o lokalnych barierach tworzenia spółek z udziałem zagranicznym ujawnia duże obszary zbieżności poglądów na ten temat między inwestorami zagranicznymi i władzami gminnymi (tabela 2.3.2.). Dwu lub jeden z inwestorów zagranicznych oraz przedstawicieli władz lokalnych wskazują najczęściej trzy rodzaje czynników ograniczających lokalizację spółek z udziałem zagranicznym. Pierwsza bariera wynika z ograniczonej, siły nabywczej ludności (wskazali inwestorzy zagraniczni lub jeden inwestor oraz przedstawiciele władz lokalnych w 36,9% badanych gmin) oraz wąskich rozmiarów rynku lokalnego (wspólne wskazanie obu grup respondentów w 26,3% gmin). Druga bariera wiąże się ze słabością infrastruktury rynkowej - banków, łączności i komunikacji (zbieżność opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych zanotowano w 34,9% badanych gmin).

Tabela 2.3.2. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o czynnikach ograniczających lokalizację spółek z udziałem zagranicznym

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Rodzaje czynników	Obciążenie zbiorczości i rozbieżności opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	słabość infrastruktury rynkowej (banków, łączności, komunikacji)	19,8	15,1	17,9	26,4	6,6	14,2	100,0
2	ograniczona siła nabywcza ludności	14,2	22,7	12,3	17,9	8,5	24,4	100,0
3	wąskie rozmiary rynku lokalnego	11,3	15,0	4,7	23,6	12,3	33,1	100,0
4	brak fachowej siły roboczej	0,9	7,6	5,7	31,2	6,6	48,0	100,0
5	niechęć władz lokalnych wobec inwestorów zagranicznych	-	-	6,6	17,0	2,8	73,6	100,0
6	nieprzychylnie nastawienie ludności do obcego kapitału	-	1,8	2,8	16,9	10,4	68,1	100,0
7	niekorzystna lokalizacja	0,9	1,9	-	14,1	8,5	74,6	100,0

Legenda:

- 1 - wskazali inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciel władz lokalnych
- 3 - wskazali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciel władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

3. Rola osób, instytucji i organizacji lokalnych w uruchomieniu działalności przez spółki z udziałem zagranicznym

3.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Dużą wartość poznawczą i przydatność praktyczną ma wiedza o roli różnych osób, instytucji i organizacji lokalnych w uruchomieniu działalności gospodarczej przez spółki z udziałem zagranicznym. W celu uzyskania wiedzy na ten temat inwestorom zagranicznym postawiono następujące pytanie: *Które z wymienionych instytucji, organizacji lub osób szczególnie pomagały lub stwarzały trudności Pana(i) firmie w uruchomieniu działalności na terenie gminy?*

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 3.1. Rola instytucji i organizacji lokalnych w uruchomieniu działalności gospodarczej przez spółki z udziałem zagranicznym (w %)

opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Rodzaje osób, instytucji i organizacji lokalnych	Ocena roli			
		udzieliły pomocy	stwarzały trudności	brak oceny	razem
1	wójt, burmistrz, prezydent	43,9	6,1	50,0	100,0
2	lokalni przedsiębiorcy polscy	21,7	5,2	73,1	100,0
3	kościół	6,6	1,4	92,0	100,0
4	urzędnicy gminy	30,2	12,3	57,5	100,0
5	przedsiębiorstwa państwowe	19,3	6,1	74,6	100,0
6	inne spółki z udziałem zagranicznym	17,0	1,9	81,1	100,0
7	organizacje przedsiębiorców (np. izby i towarzystwa gospodarcze, kluby biznesu)	20,8	0,5	78,7	100,0
8	agencje rządowe (np. Państwowa Agencja Inwestycji zagranicznych, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego)	25,9	4,2	69,9	100,0

N = 212

Z rozkładu odpowiedzi na to pytanie (tabela 3.1.) wynika, że tylko część inwestorów zagranicznych otrzymuje pomoc w uruchomieniu działalności gospodarczej od różnych osób, instytucji i organizacji lokalnych. Mniej niż połowa respondentów (43,9%) stwierdziła, że pomocy takiej udzielili wójt, burmistrz lub prezydent. Jedna trzecia (30,2 %) wskazała urzędników gminy. Jednocześnie znaczna część (12,3%) zaznaczyła, że urzędnicy gminy stwarzali im trudności. O pomocy lokalnych przedsiębiorców polskich poinformowało 21,7 % inwestorów zagranicznych, przedsiębiorstw państwowych - 19,3 %, a innych spółek z udziałem zagranicznym - 17,0 %.

3.2. Opinie władz lokalnych

Z analizy odpowiedzi władz lokalnych na pytanie: *Które z wymienionych instytucji, organizacji lub osób szczególnie pomagały lub stwarzały trudności inwestorom zagranicznym w uruchomieniu działalności na terenie Państwa gminy?* wynika, że najczęściej pomocy spółkom z udziałem zagranicznym udzielają wójt, burmistrz lub prezydent (89,6 %), urzędnicy gminy (77,4 %) oraz lokalni przedsiębiorcy polscy (47,2 %). Wyczerpujące dane na ten temat zawiera tabela 3.2.

Tabela 3.2. Rola instytucji i organizacji lokalnych w uruchomieniu działalności gospodarczej przez spółki z udziałem zagranicznym (w %)

opinie władz lokalnych

Lp.	Rodzaje instytucji i organizacji lokalnych	Ocena roli			
		udzieliły pomocy	stwarzały trudności	brak oceny	razem
1	wójt, burmistrz, prezydent	89,6	-	10,4	100,0
2	lokalni przedsiębiorcy polscy	47,2	9,4	43,4	100,0
3	kościół	15,1	1,9	83,0	100,0
4	urzędnicy gminy	77,4	1,9	20,7	100,0
5	przedsiębiorstwa państwowe	36,8	8,5	54,7	100,0
6	inne spółki z udziałem zagranicznym	36,8	7,5	54,7	100,0
7	organizacje przedsiębiorców (np. izby i towarzystwa gospodarcze, kluby biznesu)	61,3	-	38,7	100,0
8	agencje rządowe (np. Państwowa Agencja Inwestycji zagranicznych, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego)	45,3	2,8	51,9	100,0

N = 106

3.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Analiza porównawcza odpowiedzi dwu grup respondentów wykazuje szerokie pole rozbieżności opinii o pomocy osób, instytucji i organizacji lokalnych w uruchomieniu działalności gospodarczej przez spółki z udziałem zagranicznym. Liderzy lokalni z reguły dwukrotnie częściej niż inwestorzy zagraniczni wskazują pomoc, jaką otrzymują firmy zagraniczne od wszystkich uwzględnionych w badaniu osób, instytucji i organizacji. Różnice w ocenie pomocy wójta, burmistrza i prezydenta wynoszą 45,7 punktu procentowego, a urzędników gminy 47,2 punktu procentowego. Pełne dane na ten temat zawiera tabela 3.3.1.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 3.3.1. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o pomocy osób, instytucji i organizacji lokalnych w uruchomieniu działalności gospodarczej przez spółki z udziałem zagranicznym

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje osób, instytucji i organizacji lokalnych	Udzielili pomocy		Różnica (w punktach procentowych) A - B
		Opinie inwestorów zagranicznych % wskazań = A	Opinie władz lokalnych % wskazań = B	
1	wójt, burmistrz, prezydent	43,9	89,6	(-) 45,7
2	lokalni przedsiębiorcy polscy	21,7	47,2	(-) 25,5
3	kościół	6,6	15,1	(-) 8,5
4	urzędnicy gminy	30,2	77,4	(-) 47,2
5	przedsiębiorstwa państwowe	19,3	36,8	(-) 17,5
6	inne spółki z udziałem zagranicznym	17,0	36,8	(-) 19,8
7	organizacje przedsiębiorców (np. izby i towarzystwa gospodarcze, kluby biznesu)	20,8	61,3	(-) 40,5
8	agencje rządowe (np. Państwowa Agencja Inwestycji zagranicznych, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego)	25,9	45,3	(-) 19,4

Zbieżność opinii dwu badanych grup respondentów na temat pomocy udzielanej inwestorom zagranicznym określana w skali lokalnej występuje z reguły w tych gminach, w których wskazywana jest ona przez przedstawicieli kapitału zagranicznego. Prawdopodobnie ta dotyczy oceny pomocy każdej uwzględnionej w badaniu osoby, instytucji i organizacji lokalnej. Pełne dane na ten temat zawiera tabela 3.3.2.

Tabela 3.3.2. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o pomocy osób, instytucji i organizacji lokalnych w uruchomieniu działalności gospodarczej przez spółki z udziałem zagranicznym

porównanie opinii w skali gmin						
Lp.	Rodzaje osób, instytucji i organizacji lokalnych	Obszary zbieżności i rozbieżności opinii (w %)				Załącznik
		1	2	3	4	
1	wójt, burmistrz, prezydent	24,5	18,8	-	56,7	100,0
2	lokalni przedsiębiorcy polscy	7,5	11,3	2,8	78,4	100,0
3	kościół	2,8	1,8	-	95,4	100,0
4	urzędnicy gminy	15,1	12,6	0,9	71,4	100,0
5	przedsiębiorstwa państwowe	5,7	10,4	2,8	81,1	100,0
6	inne spółki z udziałem zagranicznym	6,6	9,4	-	84,0	100,0
7	organizacje przedsiębiorców (np. izby i towarzystwa gospodarcze, kluby biznesu)	10,4	7,0	-	82,6	100,0
8	agencje rządowe (np. Państwowa Agencja Inwestycji zagranicznych, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego)	7,5	18,8	0,9	72,8	100,0

Legenda:

- 1 - pełna zbieżność opinii inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz
- 2 - ograniczona zbieżność opinii jednego inwestora z przedstawicielem władz
- 3 - rozbieżność opinii pomiędzy inwestorami a przedstawicielem władz lokalnych
- 4 - brak lub rozbieżność opinii między wszystkimi respondentami

4. Trudności w tworzeniu spółek z udziałem zagranicznym

4.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Przeprowadzony sondaż wykazuje, że inwestorzy zagraniczni napotykają rozmaite trudności w tworzeniu firm w Polsce. Najczęściej występują one na etapie tworzenia dobrych warunków technicznych i organizacyjnych dla rozpoczęcia działalności gospodarczej (wymienia 39,6 respondentów) oraz rekrutacji i zatrudnienia odpowiednich pracowników (39,2 %). Problemy natury kadrowej pojawiają się także w procesie tworzenia i integracji zespołu pracowniczego (sygnalizuje to 29,4 % respondentów). Jedna trzecia menedżerów (34,4 %) ma trudności z przygotowaniem dokumentacji i formalną rejestracją firmy. Pewna część inwestorów zagranicznych (17,9 %) nie może znaleźć partnerów biznesowych w celu nawiązania współpracy. Odnotować należy także trudności w uzyskaniu zgody władz na rozpoczęcie działalności gospodarczej na danym terenie (zwraca na to uwagę 17,5 % badanych).

Tabela 4.1. zawiera pełny rozkład odpowiedzi na pytanie: *Który z wymienionych etapów tworzenia firmy sprawił Panu (i) szczególnie dużo trudności?*

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 4.1. Trudności w tworzeniu spółek z udziałem zagranicznym

opinie inwestorów zagranicznych		
Lp.	Rodzaje trudności	% wskazujących*
1	stworzenie dobrych warunków technicznych i organizacyjnych dla rozpoczęcia działalności gospodarczej	39,6
2	rekrutacja i zatrudnienie odpowiednich pracowników	39,2
3	przygotowanie dokumentacji i formalna rejestracja firmy	34,4
4	przekonanie własnych pracowników do celów firmy (stworzenie dobrego zespołu ludzi oddanych firmie)	29,4
5	znalezienie partnerów biznesowych	17,9
6	uzyskanie zgody władz na rozpoczęcie działalności	17,5

N = 212

* - procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka rodzajów trudności

4.2. Opinie władz lokalnych

Wyniki badania ujawniają samokrytyczną ocenę roli władz lokalnych w procesie tworzenia spółek z udziałem zagranicznym. Według ich opinii inwestorzy zagraniczni mają przede wszystkim trudności ze znalezieniem partnerów biznesowych (wskazuje 54,7 % badanych) i stworzeniem dobrych warunków technicznych i organizacyjnych dla rozpoczęcia działalności gospodarczej (40,6 %). Blisko dwie piąte przedstawicieli miejscowych władz (38,7 %) zwraca uwagę na trudności natury biurokratycznej związane z przygotowaniem dokumentacji i formalną rejestracją firmy. Ponadto co dziesiąty respondent (10,4 %) wymienia trudności z uzyskaniem zgody władz na rozpoczęcie działalności. Znaczna część przedstawicieli władz lokalnych dostrzega problemy kadrowe związane z rekrutacją odpowiednich pracowników (24,5 %) oraz integracją zespołów pracowniczych (32,1 %).

Tabela 4.2 zawiera pełny rozkład odpowiedzi władz lokalnych na pytanie: *Który z wymienionych etapów tworzenia firmy przez inwestorów zagranicznych w środowisku lokalnym jest, Pana(i) zdaniem, najtrudniejszy?*

Tabela 4.2. Trudności w tworzeniu spółek z udziałem zagranicznym

opinie władz lokalnych		
Lp.	Rodzaje trudności	% wskazujących*
1	znalezienie partnerów biznesowych	54,7
2	stworzenie dobrych warunków technicznych i organizacyjnych dla rozpoczęcia działalności gospodarczej	40,6
3	przygotowanie dokumentacji i formalna rejestracja firmy	38,7
4	przekonanie własnych pracowników do celów firmy (stworzenie dobrego zespołu ludzi oddanych firmie)	32,1
5	rekrutacja i zatrudnienie odpowiednich pracowników	24,5
6	uzyskanie zgody władz na rozpoczęcie działalności	10,4

N = 106

* - procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka rodzajów trudności

4.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o trudnościach napotykanym w toku tworzenia firm z udziałem zagranicznym są zbliżne w bardzo szerokim zakresie (tabela 4.3.1.). Obie grupy respondentów z dużą częstotliwością zwracają uwagę na trudności natury techniczno-organizacyjnej, kadrowej i formalno-biurokratycznej. Natomiast dużą różnicę opinii zanotowano w odniesieniu do trudności ze znalezieniem partnerów biznesowych - władze lokalne dostrzegają je trzykrotnie częściej (54,7 %) od inwestorów zagranicznych (17,9 %).

Tabela 4.3.1. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o trudnościach w tworzeniu spółek z udziałem zagranicznym

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje trudności	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych) A - B
		% wskazań = A	% wskazań = B	
1	stworzenie dobrych warunków technicznych i organizacyjnych dla rozpoczęcia działalności gospodarczej	39,6	40,6	(-) 1,0
2	rekrutacja i zatrudnienie odpowiednich pracowników	39,2	24,5	(+) 4,7
3	przygotowanie dokumentacji i formalna rejestracja firmy	34,4	38,7	(-) 4,3
4	przekonanie własnych pracowników do celów firmy (stworzenie dobrego zespołu ludzi oddanych firmie)	29,4	32,1	(-) 2,7
5	znalezienie partnerów biznesowych	17,9	54,7	(-) 36,8
6	Uzyskanie zgody władz na rozpoczęcie działalności	17,5	10,4	(+) 7,1

Porównanie w skali gmin opinii o trudnościach w tworzeniu spółek z udziałem zagranicznym wykazuje obszary ich zgodności między inwestorami i władzami lokalnymi wokół trzech spraw (tabela 4.3.2.):

- stworzenia dobrych warunków technicznych i organizacyjnych dla rozwinięcia działalności gospodarczej (trudność tę wskazują inwestorzy i władze w 26,4% gmin),
- przygotowania dokumentacji i formalnej rejestracji firmy (o tej trudności informują obie grupy badanych w 24,5% gmin),
- rekrutacji i zatrudnienia odpowiednich pracowników (trudność tę wymieniają obie grupy respondentów w 27,9% badanych gmin,

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 4.3.2. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o trudnościach w tworzeniu spółek z udziałem zagranicznym

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Rodzaje trudności	Obszary zbliżności i rozbieżności opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	stworzenie dobrych warunków technicznych i organizacyjnych dla rozpoczęcia działalności gospodarczej	6,6	19,8	13,2	19,8	14,2	26,4	100,0
2	rekrutacja i zatrudnienie odpowiednich pracowników	6,6	11,3	8,5	36,8	6,6	30,2	100,0
3	przygotowanie dokumentacji i formalna rejestracja firmy	10,4	14,1	7,5	18,8	14,2	35,0	100,0
4	przekonanie własnych pracowników do celów firmy (stworzenie dobrego zespołu ludzi oddanych firmie)	6,6	12,2	6,6	19,8	13,2	41,6	100,0
5	znalezienie partnerów biznesowych	4,7	14,1	1,9	8,5	35,8	35,0	100,0
6	Uzyskanie zgody władz na rozpoczęcie działalności	-	3,7	2,8	25,5	6,6	61,4	100,0

Legenda:

- 1 - wskazali inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciele władz lokalnych
- 3 - wskazali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciele władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

5. Źródła informacji o środowisku lokalnym

5.1. Opinie inwestorów zagranicznych

W obiegowych ocenach często zwraca się uwagę na słabą promocję Polski jako rynku inwestycji zagranicznych. Podkreśla braki w sferze informacji o Polsce, zwłaszcza w regionach i miejscach atrakcyjnych dla przedsiębiorców zagranicznych. Przeprowadzony sondaż potwierdził te oceny. Ze spontanicznych odpowiedzi inwestorów zagranicznych na otwarte pytanie: *Z jakich źródeł informacji czerpał Pan(i) wiedzę, decydując się na lokalizację działalności gospodarczej w tym regionie?* wynika, że najczęściej wymieniane są nieformalne i prywatne źródła informacji typu: osoba lub firma polska będąca współnikiem spółki (wskazało 49,2 % badanych), prywatne kontakty z Polakami (42,5 %), wcześniejsze kontakty handlowe z Polską (41,0 %), kontakty rodzinne (34,0 %), sporadyczne kontakty z polskimi firmami i instytucjami (25,9 %) oraz inni inwestorzy zagraniczni (21,7 %). Jedyne co szósty inwestor zagraniczny wskazuje zorganizowane źródła informacji o charakterze promocyjnym: oferty, foldery i informatory przygotowane przez władze lokalne (15,1 %) oraz prasę, radio i telewizję polską (14,2 %). Niektórzy inwestorzy zagraniczni korzystali z prasy zachodniej (7,5 %) lub radia i telewizji zachodniej (6,6 %). Pełne dane na ten temat zawiera tabela 5.1.

Tabela 5.1. Źródła informacji o środowisku lokalnym, z których korzystali inwestorzy zagraniczni przed podjęciem działalności w Polsce

opinie inwestorów zagranicznych		
Lp.	Rodzaje źródeł	% wskazujących*
1	osoba/firma polska będąca współnikiem	42,9
2	prywatne kontakty z Polakami	42,5
3	wcześniejsze kontakty handlowe lub kooperacja z Polską	41,0
4	kontakty z rodziną z Polski	34,0
5	sporadyczne kontakty z polskimi firmami i instytucjami	25,9
6	inni inwestorzy zagraniczni	21,7
7	władze lokalne (oferty, foldery, informatory)	15,1
8	prasa, radio i telewizja polska	14,2
9	prasa zachodnia	7,5
10	telewizja i radio zachodnie	6,6

N = 212

* procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka źródeł

5.2. Opinia władz lokalnych

Najczęściej wskazywanym przez władze lokalne (41,5 %) źródłem informacji, z którego korzystają - ich zdaniem - inwestorzy zagraniczni przed podjęciem działalności w Polsce, są kontakty z rodziną z Polski. Jedna trzecia badanych przedstawicieli gmin wskazuje promocyjne źródła informacji: agendy rządowe i urzędy wojewódzkie (36,8 %) oraz oferty, foldery i informatory władz lokalnych (34,0 %). Tabela 5.2. zawiera pełne zestawienie odpowiedzi przedstawicieli gmin na pytanie: *Z jakich źródeł informacji, Pana(i) zdaniem, czerpią wiedzę partnerzy zagraniczni decydując się na lokalizację działalności gospodarczej w tym regionie?*

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 5.2. Źródła informacji o środowisku lokalnym, z których korzystali inwestorzy zagraniczni przed podjęciem działalności w Polsce

opinie władz lokalnych		
Lp.	Rodzaje źródeł	% wskazujących*
1	kontakty z rodziną z Polski	41,5
2	agendy rządowe, urzędy wojewódzkie prowadzące działalność promocyjną	36,8
3	władze lokalne (oferty, foldery, informatory)	34,0
4	wcześniejsze kontakty handlowe lub kooperacja z Polską	23,6
5	prasa, radio i telewizja polska	15,1
6	firmy konsultingowe	6,6

N = 106

* procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka źródeł

5.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Zestawienie opinii obu grup badanych ujawnia obszary zbieżności i rozbieżności opinii o źródłach informacji, z których korzystali inwestorzy zagraniczni przed podjęciem działalności gospodarczej w Polsce (tabela 5.3.).

Obszar ocen zbieżnych. Tworzy go przede wszystkim akcentowanie przez obie grupy respondentów większej roli nieformalnych i prywatnych źródeł informacji - przede wszystkim kontaktów z rodziną z Polski (wskazuje 34,0 % inwestorów zagranicznych i 41,5 % przedstawicieli władz gminnych) oraz wcześniejszych kontaktów handlowych z Polską (wskazuje 41,0 % inwestorów zagranicznych i 23,6 % władz).

Obszar ocen rozbieżnych. Inwestorzy zagraniczni wymieniają znacznie więcej nieformalnych i prywatnych źródeł informacji takich, na przykład, jak: osoby lub firmy polskie będące współnikami spółki (wskazuje 42,9 % badanych), prywatne kontakty z Polakami (42,5 %), inni inwestorzy zagraniczni (21,7 %). Natomiast tylko przedstawiciele gmin wymieniają firmy konsultingowe (6,6 % respondentów).

Tabela 5.3. Opinie menedżerów spółek zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych o źródłach informacji o środowisku lokalnym, z których korzystali inwestorzy zagraniczni przed podjęciem działalności w Polsce

porównanie opinii w skali kraju

Lp	Rodzaje czynników	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	wcześniejsze kontakty handlowe lub kooperacja z Polską	41,0	23,6	(+) 17,4
2	kontakty z rodziną z Polski	34,0	41,5	(-) 7,5
3	władze lokalne (oferty, foldery, informatory)	15,1	34,0	(-) 18,9
4	prasa radio i telewizja polska	14,2	15,1	(-) 0,9
5	osoba/firma polska będąca współnikiem	42,9	-	-
6	prywatne kontakty z Polakami	42,5	-	-
7	sporadyczne kontakty z polskimi firmami i instytucjami	25,9	-	-
8	inni inwestorzy zagraniczni	21,7	-	-
9	prasa zachodnia	7,5	-	-
10	telewizja i radio zachodnie	6,6	-	-
11	agendy rządowe, urzędy wojewódzkie prowadzące działalność promocyjną	-	36,8	-
12	firmy konsultingowe	-	6,6	-

6. Wiedza inwestorów zagranicznych o środowisku lokalnym w okresie rozpoczynania działalności

6.1. Opinie inwestorów zagranicznych

W wyniku badania rozpoznano poziom wiedzy inwestorów zagranicznych o środowisku lokalnym, w okresie rozpoczynania działalności gospodarczej. Rozpoznanie oparte zostało na jej samoocenie dokonanej przez właścicieli menedżerów spółek z udziałem zagranicznym oraz ocenie wyrażonej przez władze gminne. Samoocena wypadła korzystnie. Dwie trzecie inwestorów zagranicznych (63,2 %) ocenia ją jako pogłębioną lub bardzo dużą. Jedna trzecia ocenia swoją wiedzę o środowisku lokalnym krytycznie (9,0 % badanych jako bardzo małą i 22,6 % jako małą).

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 6.1 zawiera pełny rozkład odpowiedzi inwestorów zagranicznych na pytanie: *Jak ocenia Pan(i) początkową wiedzę kierownictwa Pana(i) firmy o środowisku lokalnym, na terenie którego prowadzicie działalność gospodarczą?*

Tabela 6.1. Wiedza inwestorów zagranicznych o środowisku lokalnym w okresie rozpoczynania działalności

opinie inwestorów zagranicznych

Lp	Poziom wiedzy	% wskazujących
1	bardzo mała	9,0
2	mała	22,6
3	pogłębiona	36,3
4	bardzo duża	26,9
5	trudno określić	4,7
6	brak odpowiedzi	0,5
razem		100,0

N = 212

6.2. Opinie władz lokalnych

Ponad połowa badanych przedstawicieli władz gminnych (53,8 %) ocenia negatywnie wiedzę o środowisku lokalnym inwestorów zagranicznych rozpoczynających działalność gospodarczą w Polsce (13,2% badanych określa ją jako bardzo małą i 40,6 % - jako małą). Natomiast jedna trzecia respondentów (34,0 %) formułuje o niej ocenę pozytywną (25,5 % badanych władz gminnych sądzi, że inwestorzy zagraniczni dysponują wiedzą pogłębioną, a 8,5% - wiedzą bardzo dużą). Wyczerpujący rozkład odpowiedzi władz gminnych na pytanie: *Jak ocenia Pan(i) początkową wiedzę inwestorów zagranicznych o środowisku lokalnym?* prezentuje tabela 6.2.

Tabela 6.2. Wiedza inwestorów zagranicznych o środowisku lokalnym w okresie rozpoczynania działalności

opinie władz lokalnych

Lp	Poziom wiedzy	% wskazujących
1	bardzo mała	13,2
2	mała	40,6
3	pogłębiona	25,5
4	bardzo duża	8,5
5	trudno określić	12,2
razem		100,0

N = 106

6.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Z porównania ocen obu grup badanych ostro zarysowuje się obszar rozbieżnych ocen początkowej wiedzy inwestorów zagranicznych o środowiska lokalnym (tabela 6.3.). Samoocena tej wiedzy wyrażana przez inwestorów zagranicznych jest znacznie korzystniejsza

od jej oceny sformułowanej przez przedstawicieli władz gminnych. Partnerzy zagraniczni spółek rzadziej (31,6 %), a władze gminne częściej (53,8 %) odnoszą się do niej krytycznie. Różnica wynosi 22,2 punktu procentowego. Inwestorzy zagraniczni dwukrotnie częściej (63,2 %) niż władze lokalne (34,0 %) oceniają pozytywnie swoją wiedzę o środowisku lokalnym w początkowym okresie działalności gospodarczej spółek.

Tabela 6.3. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o wiedzy inwestorów zagranicznych o środowisku lokalnym w okresie rozpoczynania działalności

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Poziom wiedzy	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	bardzo mała	9,0	13,2	(-) 4,2
2	mała	22,6	40,6	(-) 18,0
3	pogłębiona	36,3	25,5	(+) 10,8
4	bardzo duża	26,9	8,5	(+) 18,4
5	trudno określić	4,7	12,2	(-) 7,5
6	brak odpowiedzi	0,5	-	-

Porównanie w skali gmin opinii obu grup badanych o początkowej wiedzy inwestorów zagranicznych wykazuje, że zbieżność poglądów na ten temat inwestorów i przedstawicieli władz lokalnych występuje w 14,0% badanych gmin (w tym: w 7,5% gmin ocenia się ją *bardzo dobrze*, w 2,8% - *srenio*, a w 3,7% - *złe i bardzo złe*). W jednej trzeciej gmin (33,9%) zanotowano zbieżność opinii jednego z inwestorów zagranicznych z przedstawicielem władz lokalnych. W ponad jednej czwartej gmin (28,5%) występuje rozbieżność opinii między inwestorami a przedstawicielem władz lokalnych, a w blisko jednej czwartej (23,6%) - rozbieżność opinii między wszystkimi respondentami.

7. Stosunki między inwestorami zagranicznymi a władzami lokalnymi w okresie rozpoczynania działalności przez spółki z udziałem zagranicznym

7.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Ponad połowa badanych inwestorów zagranicznych (58,5 %) ocenia pozytywnie stosunki z władzami lokalnymi w okresie rozpoczynania działalności (15,1 % ocenia je jako bardzo dobre i 43,4 % jako dobre). Jedna trzecia respondentów (33,5 %) formułuje ocenę neutralną, a 7,0 % badanych - ocenę negatywną. Pełny rozkład odpowiedzi na pytanie: *Jak ocenia Pan(i) stosunki między lokalnymi władzami a Pana (i) firmą w okresie rozpoczynania działalności?* zawiera tabela 7.1.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 7.1. Stosunki między inwestorami zagranicznymi a władzami lokalnymi w okresie rozpoczynania działalności przez spółki z udziałem zagranicznym

opinie inwestorów zagranicznych		
Lp.	Ocena stosunków	% wskazujących
1	bardzo dobre	15,1
2	dobre	43,4
3	przeciętne	33,5
4	złe	6,1
5	bardzo złe	0,9
6	brak odpowiedzi	1,0
Razem		100,0

N = 212

7.2. Opinie władz lokalnych

Bezwzględna większość (84,9 %) przedstawicieli gmin, które objęto badaniem, pozytywnie ocenia stosunki z firmami z udziałem zagranicznym w okresie rozpoczynania działalności na ich terenie. Neutralnie ocenia je 14,2 % respondentów. Tylko w jednej gminie władze oceniły te stosunki jako złe. Wyczerpujące zestawienie odpowiedzi władz lokalnych na pytanie: *Jak ocenia Pan(i) stosunki między inwestorami zagranicznymi i lokalnymi władzami w okresie rozpoczynania działalności przez firmy zagraniczne na Pana(i) terenie?* zawiera tabela 7.2.

Tabela 7.2. Stosunki między inwestorami zagranicznymi a władzami lokalnymi w okresie rozpoczynania działalności przez spółki z udziałem zagranicznym

opinie władz lokalnych		
Lp.	Ocena stosunków	% wskazujących
1	bardzo dobre	29,2
2	dobre	55,7
3	przeciętne	14,2
4	złe	0,9
5	bardzo złe	-
Razem		100,0

N = 106

7.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Analiza porównawcza opinii obu grup respondentów wykazuje, że inwestorzy zagraniczni rzadziej (58,5 % badanych) niż władze lokalne (84,9 %) pozytywnie oceniają stosunki między nimi. Różnica wynosi minus 26,4 punktu procentowego. Natomiast inwestorzy ponad dwukrotnie częściej (33,5 %) niż władze gminne (14,2 %) oceniają je neutralnie. Różnica wynosi plus 19,3 punktu procentowego. Znacząca grupa inwestorów (7,0 %) ocenia je jako złe i bardzo złe. Taką ocenę formułuje tylko 0,9 % badanych przedstawicieli władz lokalnych. Różnica wynosi plus 6,1 punktu procentowego (tabela 7.3).

Tabela 7.3. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o stosunkach między inwestorami zagranicznymi a władzami lokalnymi w okresie rozpoczynania działalności przez spółki z udziałem zagranicznym

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Ocena stosunków	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	bardzo dobre	15,1	29,2	(-) 14,1
2	dobre	43,4	55,7	(-) 12,3
3	przeciętne	33,5	14,2	(+) 19,3
4	złe	6,1	0,9	(+) 5,2
5	bardzo złe	0,9	-	-
6	brak odpowiedzi	1,0	-	-

Analiza porównawcza oceny stosunków między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi w okresie tworzenia spółek przeprowadzona w skali gmin wykazuje wysoki stopień zbieżności poglądów na ten temat obu grup respondentów. W 41,6% badanych gmin zanotowano pełną zbieżność opinii inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych (w tym: w 36,9% gmin występuje zbieżność ocen *bardzo dobrych* i *dobrych*, a w 4,7% - ocen *średnich*). W ponad jednej trzeciej gmin (36,0%) zanotowano ograniczoną zbieżność opinii, występującą między jednym z inwestorów i przedstawicielem władz lokalnych. W 14,1% gmin stwierdzono rozbieżność opinii między inwestorami a przedstawicielem władz lokalnych. W 8,3% gmin występuje rozbieżność opinii między wszystkimi respondentami.

8. Działania władz lokalnych mające na celu pozyskanie inwestorów zagranicznych

8.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Ważnym rodzajem uwarunkowań działalności spółek z udziałem zagranicznym są działania władz lokalnych mające na celu pozyskiwanie inwestorów zagranicznych. Dotychczasowa wiedza na ten temat jest znikoma. W celu uzyskania takiej wiedzy respondentom zadawano otwarte pytanie: *Co, Pana(i) zdaniem, robią lokalne władze dla pozyskiwania inwestorów zagranicznych?* Na pytanie to większość inwestorów zagranicznych odpowiadała negatywnie (32,1% badanych stwierdza, że nie robią nic albo robią niewiele, zaś 22,6% badanych inwestorów nie dostrzega takich działań władz lokalnych). Odpowiedzi pozytywne koncentrują się na dwu rodzajach działań władz gminnych: przygotowywaniu ofert, biuletynów, folderów, informatorów i publikacji (wskazuje 21,7% badanych) oraz organizowaniu targów, wystaw i spotkań z inwestorami zagranicznymi (15,1 %). Wyczerpujące dane na ten temat zawiera tabela 8.1.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 8.1. Działania władz lokalnych mające na celu pozyskiwanie inwestorów zagranicznych

opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Rodzaje działań	% wskazujących*
1	nic nie robią albo robią niewiele	32,1
2	inwestorzy zagraniczni nie dostrzegają takich działań władz lokalnych	22,6
3	przygotowują oferty, biuletyny, foldery, informatory, publikacje	21,7
4	organizują targi, wystawy i spotkania z inwestorami zagranicznymi	15,1
5	składają propozycje współpracy, wydzierżawienia gruntów i nieruchomości	5,7
6	są przychylnie i otwarte na każdą propozycję	5,7
7	przyznają ulgi inwestycyjne i podatkowe	3,3

N = 212

* oceny nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka działań

8.2. Opinie władz lokalnych

W odpowiedziach spontanicznych przedstawicieli władz gminnych na pytanie, które miało także otwarty charakter: *Co robią władze lokalne dla pozyskiwania inwestorów zagranicznych?* najczęściej wymieniane są dwa rodzaje działań promocyjnych: przygotowywanie ofert, biuletynów, folderów, informatorów i publikacji (wskazuje 56,6 % respondentów) oraz organizowanie targów, wystaw i spotkań z inwestorami zagranicznymi (55,6 %). W przybliżeniu co piąty przedstawiciel badanych gmin wymienia: przyznawanie ulg inwestycyjnych i podatkowych (19,8 %) i występowanie z propozycjami współpracy, wydzierżawienia gruntów i nieruchomości (18,9 %). W części gmin (7,5 %) tworzone są agendy i biura d/s inwestycji zagranicznych. Pełne dane na ten temat zawiera tabela 8.2.

Tabela 8.2. Działania władz lokalnych mające na celu pozyskiwanie inwestorów zagranicznych

opinie władz lokalnych

Lp.	Rodzaje działań	% wskazujących*
1	przygotowują oferty, biuletyny, foldery, informatory, publikacje	56,6
2	organizują targi, wystawy i spotkania z inwestorami zagranicznymi	55,6
3	przyznają ulgi inwestycyjne i podatkowe	19,8
4	składają propozycje współpracy, wydzierżawienia gruntów i nieruchomości	18,9
5	tworzą agendy i biura d/s inwestycji zagranicznych	7,5

N = 106

* procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka działań

8.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Analiza porównawcza wykazuje rozbieżność opinii o działaniach władz lokalnych mających na celu pozyskiwanie inwestorów zagranicznych. Przedstawiciele władz gminnych przedstawiają znacznie korzystniejszy obraz tych działań niż inwestorzy zagraniczni (tabela 8.3.). O działaniach promocyjnych realizowanych w formie ofert, biuletynów, folderów i publikacji informuje 21,7 % inwestorów i 56,6 % przedstawicieli władz lokalnych (różnica wynosi 34,9 punktu procentowego). Władze lokalne trzykrotnie częściej niż inwestorzy zagraniczni wymieniają organizowanie targów, wystaw i spotkań z inwestorami zagranicznymi (różnica wynosi 40,5 punktu procentowego).

Tabela 8.3. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o działaniach władz lokalnych mających na celu pozyskiwanie inwestorów zagranicznych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaj działalności	opinia inwestorów zagranicznych	opinia władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	przygotowują oferty, biuletyny, foldery, informatory, publikacje	21,7	56,6	(-) 34,9
2	organizują targi, wystawy i spotkania z inwestorami zagranicznymi	15,1	55,6	(-) 40,5
3	składają propozycje współpracy, wydzierżawienia gruntów i nieruchomości	5,7	18,9	(-) 13,2
4	przysługują ulgi inwestycyjne i podatkowe	3,3	19,8	(-) 16,5
5	nie robią nic albo robią niewiele	32,1	-	-
6	inwestorzy zagraniczni nie dostrzegają takich działań władz lokalnych	22,6	-	-
7	są przychylnie i otwarte na każdą propozycję	5,7	-	-
8	tworzą agendy i biura d/s inwestycji zagranicznych	-	7,5	-

Rozdział III

FUNKCJONOWANIE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM ZAGRANICZNYM W ŚRODOWISKU LOKALNYM

1. Nastawienie mieszkańców społeczności lokalnych do inwestorów zagranicznych

1.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Jednym z ważnych czynników wpływających na funkcjonowanie firm z udziałem kapitału zagranicznego w środowiskach lokalnych jest nastawienie mieszkańców danego regionu. W trakcie badania opinii inwestorów zagranicznych dotyczących warunków działania, jakie są im stwarzane w poszczególnych gminach zadano pytanie: *Jakie jest nastawienie mieszkańców gminy do inwestorów zagranicznych?* Odpowiedzi uczestniczących w badaniu przedstawicieli spółek są wskaźnikiem sposobu postrzegania przez nich reakcji społeczności lokalnej na obecność zagranicznego kapitału (tabela 9.1).

Tabela 9.1. Nastawienie mieszkańców gminy do inwestorów zagranicznych

opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Nastawienie	% wskazań
1	zdecydowanie pozytywne	6,6
2	pozytywne	50,9
3	trudno powiedzieć	34,9
4	negatywne	7,6
razem		100,0

N = 212

Ponad połowa przedstawicieli spółek z udziałem kapitału zagranicznego uważa, że stosunek mieszkańców gmin, w których zlokalizowane są ich firmy, do obecności inwestorów zagranicznych jest pozytywne. Odpowiedzi *pozytywne* i *zdecydowanie pozytywne* stanowią łącznie 57,5%. Ponad jedna trzecia (34,9%) badanych twierdzi, że trudno im powiedzieć. Tylko 7,6% określiło nastawienie społeczności lokalnej do inwestorów zagranicznych jako *negatywne*. Żaden z uczestniczących w badaniu przedstawicieli firm z udziałem zagranicznym nie nazwał stosunku mieszkańców gminy do inwestorów zagranicznych *zdecydowanie negatywnym*.

1.2. Opinie władz lokalnych

Na temat stosunku społeczności lokalnych do inwestorów zagranicznych wypowiedzieli się także przedstawiciele władz lokalnych. Zadano im bowiem takie samo pytanie, jakie postawiono inwestorom zagranicznym. Odpowiedzi przedstawicieli władz lokalnych przedstawione są w tabeli 9.2.

Tabela 9.2. Nastawienie mieszkańców gminy do inwestorów zagranicznych

opinie władz lokalnych

Lp.	Nastawienie	% wskazań
1	zdecydowanie pozytywne	10,4
2	pozytywne	64,2
3	trudno powiedzieć	20,8
4	negatywne	4,6
razem		100,0

N = 106

Blisko 3/4 przedstawicieli władz lokalnych (74,6%) ocenia, że mieszkańcy ich gmin pozytywnie odnoszą się do inwestorów zagranicznych. Co piąty uczestniczący w badaniu (20,8%) uznaje, że trudno to jednoznacznie określić. Nieliczna grupa przedstawicieli władz lokalnych (4,6%) twierdzi, że społeczność lokalna na ich terenie nastawiona jest do obecności zagranicznego kapitału negatywnie. Nie formułowano zdecydowanie negatywnych ocen stosunku mieszkańców gmin do inwestorów zagranicznych.

1.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Postawienie tego samego pytania inwestorom zagranicznym i przedstawicielom władz lokalnych umożliwia porównanie opinii tych dwu grup. Wyniki analizy porównawczej przedstawione są w tabeli 9.3.1.

Tabela 9.3.1. Nastawienie mieszkańców gminy do inwestorów zagranicznych w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje opinii	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych) A - B
		% wskazań = A	% wskazań = B	
1	zdecydowanie pozytywne	6,6	10,4	(-) 3,8
2	pozytywne	50,9	64,2	(-) 13,3
3	trudno powiedzieć	34,9	20,8	14,1
4	negatywne	7,6	4,6	3,0

Na podstawie porównania ocen nastawienia społeczności lokalnych do zagranicznego kapitału formułowanych przez inwestorów i przedstawicieli władz można stwierdzić, że większość badanych w obu grupach postrzega je jako pozytywne. Władze lokalne są bardziej optymistyczne w ocenie stosunku mieszkańców gmin do inwestorów zagranicznych. Wyraża się to większym odsetkiem odpowiedzi *zdecydowanie pozytywnych* oraz większą częstotliwością formułowania ocen *pozytywnych*. Inwestorzy zagraniczni są ostrożniejsi w wyrażaniu swoich opinii. Częściej niż przedstawiciele władz lokalnych twierdzą, że *trudno powiedzieć*, jakie jest nastawienie społeczności lokalnych do obecności w ich środowisku (otoczeniu) firm z udziałem zagranicznym.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 9.3.2. Nastawienie mieszkańców gminy do inwestorów zagranicznych w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali gmin

Ocena zbieżności i rozbieżności opinii (w %)				
Pełna zbieżność opinii inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych	ograniczona zbieżność opinii jednego inwestora z przedstawicielem władz lokalnych	rozbieżność opinii pomiędzy inwestorami a przedstawicielem władz lokalnych	rozbieżność opinii między wszystkimi inwestorami	Razem
33,1	45,4	16,9	4,6	100,0

Analiza porównawcza opinii przedstawicieli władz lokalnych i inwestorów zagranicznych w skali gminy pozwala sformułować wniosek, że na tym poziomie występuje pełna bądź częściowa zbieżność ocen (tabela 9.3.2.). W jednej trzeciej gmin objętych badaniem (33,1%) panuje pełna zgodność opinii. W blisko połowie (45,4%) częściowa zgodność. Oznacza to, że jeden z dwu badanych inwestorów i przedstawiciel władz są tego samego zdania.

Komentując uzyskane wyniki można powiedzieć, że według względnie zgodnych opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych w większości gmin przeważają postawy integracyjne. Społeczności lokalne są zatem w większości nastawione proeuropejsko, jeśli za kryterium oceny postaw przyjmujemy przychyłność wobec zagranicznych inwestorów.

2. Zainteresowanie inwestorów zagranicznych problemami społeczności lokalnych

2.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Kolejną kwestią objętą badaniem było zainteresowanie inwestorów zagranicznych problemami ważnymi dla gmin i zamieszkujących je społeczności lokalnych. Ocena przez inwestorów ich własnego podejścia do tych problemów przedstawiona jest w tabeli 10.1.

Tabela 10.1. Ocena zainteresowania problemami społeczności lokalnych wyrażanego przez spółki z udziałem zagranicznym

opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Ocena zainteresowania	% wskazań
1	tak	65,6
2	nie	18,9
3	trudno powiedzieć	15,5
razem		100,0

N = 212

Blisko wie trzecie (65,6%) inwestorów zagranicznych przekonanych jest, że ich firmy zajmują się problemami społeczności lokalnych w rejonach, w których posiadają swoje zakłady oraz biura. Niespełna co piąty (18,9%) przedstawiciel firmy z udziałem kapitału zagranicznego stwierdza, że jego spółka nie interesuje się problemami społeczności lokalnych, a 15,6%

inwestorów zagranicznych nie chce lub nie potrafi jednoznacznie ocenić aktywności swojej firmy w tym zakresie.

Inwestorzy zagraniczni w większości oceniają swoje zaangażowanie na terenie Polski jako wykraczające poza wąskie ramy prowadzenia działalności gospodarczej. Jak wynika z badań uważają oni, że ich firmy zajmują się także problemami społeczności lokalnych.

2.2. Opinie władz lokalnych

Zagadnienie zainteresowania inwestorów zagranicznych problemami społeczności lokalnych oceniane było także przez przedstawicieli władz lokalnych. Ich opinie zaprezentowane są w tabeli 10.2.

Tabela 10.2. Ocena zainteresowania problemami społeczności lokalnych wyrażanego przez spółki z udziałem zagranicznym

opinie władz lokalnych

Lp.	Ocena zainteresowania	% wskazań
1	tak	29,2
2	nie	27,4
3	trudno powiedzieć	42,5
4	brak danych	0,9
razem		100,0

N = 106

Przedstawiciele władz lokalnych różnią się w ocenie zainteresowania inwestorów zagranicznych problemami społeczności lokalnych. Najczęściej wyrażana jest opinia *trudno powiedzieć*. Takiej odpowiedzi udzieliło ponad czterdzieści procent (42,5%) badanych przedstawicieli władz gminnych. Jednakowoż liczne są grupy tych, którzy twierdzą, że inwestorzy zajmują się problemami lokalnymi i tych, którzy są odmiennego zdania.

2.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Opinie inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych na temat zainteresowania firm z udziałem zagranicznym problemami społeczności lokalnych zostały poddane analizie porównawczej. Jej wyniki przedstawione są w tabeli 10.3.1.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 10.3.1. Ocena zainteresowania problemami społeczności lokalnych wyrażanego przez spółki z udziałem zagranicznym na terenie ich działania w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Ocena zainteresowania	Opinie inwestorów zagranicznych % wskazań = A	Opinie władz lokalnych % wskazań = B	Różnica (w punktach procentowych) A - B
1	tak	65,6	29,2	(+) 36,4
2	nie	18,9	27,4	(-) 8,5
3	trudno powiedzieć	15,5	42,5	(-) 27,0
4	brak danych	-	0,9	-

Różnice w sposobie oceniania zainteresowania firm z udziałem zagranicznym problemami społeczności lokalnych są, jak widać, znaczne. Inwestorzy zagraniczni ponad dwukrotnie częściej twierdzą, że ich firmy zajmują się problemami społeczności lokalnych niż skłonni są przyznać przedstawiciele władz lokalnych. Władze lokalne skłonne są w większym stopniu udzielać na to pytanie odpowiedzi przeczącej. Czyni tak 27,4% przedstawicieli władz, a 18,9% inwestorów zagranicznych. Znacząca grupa przedstawicieli władz lokalnych nie zajmuje zdecydowanego stanowiska w tej kwestii. Może to świadczyć, bądź o tym, że sytuacja jest niejednoznaczna i różni inwestorzy przyjmują rozmaite formy reakcji na problemy lokalne. Może także być to dowodem ostrożności przedstawicieli władz lokalnych, którzy sceptycznie oceniają zaangażowanie inwestorów w problemy środowiska lokalnego, ale nie chcą zrażać ich jednoznacznymi ocenami.

Tabela 10.3.2. Ocena zainteresowania problemami społeczności lokalnych wyrażanego przez spółki z udziałem zagranicznym na terenie ich działania w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali gmin

Ocena zbieżności i rozbieżności opinii (w %)				
Pełna zbieżność opinii inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych	ograniczona zbieżność opinii jednego inwestora z przedstawicielem władz lokalnych	rozbieżność opinii pomiędzy inwestorami a przedstawicielem władz lokalnych	rozbieżność opinii między wszystkimi respondentami	Razem
18,9	31,2	33,0	16,9	100,0

Oceny zainteresowania inwestorów zagranicznych problemami społeczności lokalnych wypowiedziane przez przedstawicieli inwestorów i władz lokalnych są w skali gminy zróżnicowane (tabela 10.3.2.). W połowie gmin przekonania są w ograniczonym lub pełnym zakresie zbieżne, a w połowie częściowo lub całkowicie rozbieżne. Rozbieżności zwykle polegają na tym, że inwestorzy twierdzą, że interesują się i zajmują problemami społeczności lokalnych, a przedstawiciele władz lokalnych są przeciwnego zdania, bądź też twierdzą, że trudno im określić swój punkt widzenia w tej sprawie.

Na podstawie przedstawionych danych należy stwierdzić, że w wielu gminach nie ma zgodności co do zaangażowania inwestorów zagranicznych w rozwiązywanie problemów lokalnych. Inwestorzy mają skłonność do oceniania swojego zainteresowania jako znaczącego. Natomiast przedstawiciele władz lokalnych są w swoich ocenach bardziej sceptyczni.

3. Ocena usług biznesowych dostępnych w środowiskach lokalnych

3.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Przedstawicielom spółek z udziałem kapitału zagranicznego uczestniczącym w badaniu zadano pytanie: *Czego brakuje firmom zagranicznym w dziedzinie usług biznesowych w środowisku lokalnym?* Poglądy menedżerów tych firm przedstawione są w tabeli 11.1.

Tabela 11.1. Ocena usług biznesowych w środowisku lokalnym
opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Rodzaje braków	% wskazań/*
1	wyspecjalizowanych firm informujących o partnerach gospodarczych	56,6
2	informacji o polskiej gospodarce	43,9
3	informacji o środowisku lokalnym	41,0
4	informacji o firmach świadczących usługi biznesowe	37,7
5	firm konsultingowych	36,8
6	firm marketingowych	36,8
7	firm reklamowych	26,4
8	planów rozwoju gospodarczego	0,9
9	usług prawnych	0,9
10	innych	4,3
11	nie wybrał nic	12,3

N = 212

/* procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka braków

Inwestorzy zagraniczni najczęściej narzekają na brak w środowiskach lokalnych wyspecjalizowanych firm informujących o partnerach gospodarczych. Ponad połowa (56,6%) uczestniczących w badaniu przedstawicieli firm zagranicznych twierdziła, że na terenie ich działalności trudno znaleźć właśnie wywiadownie. Według inwestorów zagranicznych brakuje także informacji o polskiej gospodarce (43,9%) oraz informacji o środowisku lokalnym (41,0%). Względnie najlepiej oceniana jest dostępność usług prawnych. Stosunkowo rzadko inwestorzy twierdzą, że brakuje firm reklamowych. Jednak co czwarty inwestor (26,4%) uważa, że w środowisku lokalnym mogłoby być ich więcej.

3.2. Opinie władz lokalnych

Pytanie dotyczące oceny poziomu rozwoju usług biznesowych w środowisku lokalnym postawiono także przedstawicielom władz lokalnych. Opinie tej grupy respondentów zawiera tabela 11.2.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 11.2. Ocena usług biznesowych w środowisku lokalnym

		<i>opinie władz lokalnych</i>
Lp.	Rodzaje braków	% wskazań/*
1	wyspecjalizowanych firm informujących o partnerach gospodarczych	56,6
2	informacji o środowisku lokalnym	44,3
3	informacji o polskiej gospodarce	39,6
4	firm marketingowych	36,8
5	firm konsultingowych	35,8
6	informacji o firmach świadczących usługi biznesowe	34,9
7	firm reklamowych	25,5
8	brak bezpośredniego kontaktu między zainteresowanymi	1,9
9	brak kredytów, partnerów z kapitałem	1,9
10	brak precyzyjnej znajomości prawa	1,9
11	stabilizacja przepisów	0,9
12	brak specjalistów w dziedzinie prawa gospodarczego	0,9
13	innych	3,8
14	nie wybrał nic	7,5

N = 106

/* procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka braków

Przedstawiciele władz lokalnych uważają, że w środowiskach lokalnych najsilniej odczuwany jest brak firm informujących o partnerach gospodarczych, czyli tzw. wywiadowni. Pogląd taki wyraziło 56,6% objętych badaniem przedstawicieli gmin. Respondenci z tej grupy często podkreślali także, że brak jest informacji o środowisku lokalnym (44,3%) oraz informacji o polskiej gospodarce (39,6%). Zdaniem władz lokalnych za mało jest agencji marketingowych oraz firm konsultingowych. Przedstawiciele gmin wymieniali także szereg kwestii, które ich zdaniem negatywnie wpływają na poziom usług biznesowych. Są to: brak bezpośrednich kontaktów między podmiotami gospodarczymi, brak kredytów oraz partnerów z kapitałem, brak precyzyjnej znajomości prawa, brak stabilizacji przepisów (zwłaszcza podatkowych) oraz brak specjalistów w zakresie prawa gospodarczego.

3.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Opinie inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych na temat poziomu rozwoju usług biznesowych w środowiskach lokalnych zostały poddane analizie porównawczej. Jej wyniki przedstawione są w tabeli 11.3.1

Tabela 11.3.1. Ocena rozwoju usług biznesowych w środowisku lokalnym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje braków	Opinie inwestorów zagranicznych % wskazań = A	Opinie władz lokalnych % wskazań = B	Różnica (w punktach procentowych) A - B
1	wyspecjalizowanych firm informujących o partnerach gospodarczych	56,6	56,6	0,0
2	informacji o polskiej gospodarce	43,9	39,6	(-) 4,3
3	informacji o środowisku lokalnym	41,0	44,3	(-) 3,3
4	informacji o firmach świadczących usługi biznesowe	37,7	34,9	(+) 2,8
5	firm konsultingowych	36,8	35,8	(+) 1,0
6	firm marketingowych	36,8	36,8	0,0
7	firm reklamowych	26,4	25,5	(+) 0,9

Na podstawie analizy porównawczej można stwierdzić, że występuje wyraźna **zbieżność opinii** inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych na temat tego, czego najbardziej brakuje w lokalnych usługach biznesowych. Przedstawione dane uprawniają do sformułowania ogólnego wniosku, że najbardziej w środowiskach lokalnych nie domaga system informacji. Brak zarówno agencji oferujących informacje gospodarcze o partnerach, jak i rzetelnej informacji o gospodarce w ogóle i sytuacji w środowisku lokalnym w szczególności. Na brak wywiadowni działających w środowisku lokalnym narzekają w takim samym stopniu inwestorzy zagraniczni, jak i władze lokalne. Inwestorzy większą wagę przywiązują do informacji o polskiej gospodarce. Natomiast przedstawiciele władz lokalnych, samokrytycznie - jak to można nazwać - wskazują na braki w informacjach o środowisku lokalnym. W ocenie dostępności w środowiskach lokalnych wyspecjalizowanych firm zajmujących się obsługą biznesu obie badane grupy przyznały, że względnie najrzadziej brakuje agencji reklamowych.

Różnice w opiniach inwestorów zagranicznych i władz lokalnych na temat usług biznesowych dotyczą oceny dostępności informacji o firmach świadczących usługi biznesowe. Inwestorzy trochę częściej podkreślają brak takich informacji. Porównanie w skali gmin opinii obu grup badanych na temat usług biznesowych przedstawia tabela 11.3.2.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 11.3.2. Ocena usług biznesowych w środowisku lokalnym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Rodzaje braków	Obszary zbieżności i rozbieżności opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	wyspecjalizowanych firm informujących o partnerach gospodarczych	20,8	24,6	13,2	20,7	11,3	9,4	100,0
2	informacji o polskiej gospodarce	8,5	20,7	14,2	21,7	10,4	24,5	100,0
3	informacji o środowisku lokalnym	11,3	18,8	6,6	27,4	14,2	21,7	100,0
4	informacji o firmach świadczących usługi biznesowe	3,8	17,9	12,3	25,5	13,2	27,3	100,0
5	firm konsultingowych	8,5	13,2	10,4	22,6	14,2	31,1	100,0
6	firm marketingowych	6,6	13,2	9,4	28,3	17,0	25,5	100,0
7	firm reklamowych	1,9	10,4	6,6	25,5	13,2	42,4	100,0

Legenda:

- 1 - wskazali inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciele władz lokalnych
- 3 - wskazali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciele władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

Największa zgodność ocen między inwestorami zagranicznymi, a przedstawicielami władz lokalnych wyraża się we wspólnym wskazywaniu braku wyspecjalizowanych firm informujących o partnerach gospodarczych oraz dostępie do informacji o środowisku lokalnym. W większości gmin przeważa pogląd, że tych dwu rzeczy brakuje w środowisku lokalnym.

4. Ocena systemu telekomunikacyjnego na poziomie środowiska lokalnego

4.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Przedstawiciele inwestorów zagranicznych wypowiedzieli się na temat funkcjonowania systemu telekomunikacyjnego w środowiskach lokalnych. Ich opinie dotyczące telekomunikacji przedstawione są w tabeli 12.1.

Tabela 12.1. Ocena systemu telekomunikacyjnego w środowisku lokalnym

opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Elementy systemu telekomunikacyjnego	Oceny (w %)			Razem
		trudno powiedzieć	negatywnie	pozytywnie	
1	lokalna łączność telefoniczna w miastach	8,5	44,5	47,0	100,0
2	międzymiastowa łączność telefoniczna	8,0	46,2	45,8	100,0
3	międzynarodowa łączność telefoniczna	8,0	28,3	63,7	100,0
4	łączność faxowa	9,0	22,6	68,4	100,0
5	łączność teleksowa	36,8	14,6	48,6	100,0

N = 212

Inwestorzy zagraniczni pozytywnie oceniają przede wszystkim łączność faxową. Ponad dwie trzecie (68,4%) sformułowało oceny pozytywne, a 22,6% - negatywne. Ocena netto (tj. po odjęciu odsetka ocen negatywnych od ocen pozytywnych) wynosi plus 45,8 punktu procentowego. Pozytywne oceny przeważają wyraźnie nad negatywnymi także przy wartościowaniu międzynarodowej łączności telefonicznej. Ocena netto wynosi plus 35,4 punktu procentowego. Przewaga ocen pozytywnych nad negatywnymi w obu przypadkach jest zdecydowana. Jednak fakt, że ponad jedna piąta inwestorów zagranicznych formuluje negatywne oceny łączności faksowej i międzynarodowej telefonicznej świadczy o tym, że sytuacja odbiega jeszcze znacznie w stosunku do potrzeb.

Znacznie gorzej oceniana jest lokalna łączność telefoniczna w miastach i międzymiastowa łączność telefoniczna. W przypadku tej ostatniej oceny negatywne przeważają nad pozytywnymi. Lokalna łączność telefoniczna w miastach oceniana jest niewiele lepiej.

W przypadku łączności teleksowej prawie połowa badanych stwierdziła, że trudno jej ocenić ten typ łączności. Prawdopodobnie wynika to z faktu, że wiele firm zagranicznych nie używa teleksów.

4.2. Opinie władz lokalnych

Funkcjonowanie systemu telekomunikacyjnego w środowisku lokalnym z punktu widzenia potrzeb inwestorów zagranicznych oceniali także przedstawiciele władz lokalnych. Dane na ten temat zawiera tabela 12.2.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 12.2. Ocena systemu telekomunikacyjnego w środowisku lokalnym

opinie władz lokalnych

Lp.	Elementy systemu telekomunikacyjnego	Oceny (w %)			Razem
		trudno powiedzieć	negatywnie	pozytywnie	
1	lokalna łączność telefoniczna w miastach	5,7	28,3	66	100,0
2	międzymiastowa łączność telefoniczna	5,7	28,3	66	100,0
3	międzynarodowa łączność telefoniczna	12,3	17,9	69,8	100,0
4	łączność faxowa	11,3	13,2	75,5	100,0
5	łączność teleksowa	20,8	7,5	71,7	100,0

N = 106

Przedstawiciele władz lokalnych oceniają wszystkie elementy systemu telekomunikacyjnego pozytywnie. Najwięcej ocen pozytywnych, a zarazem najmniej negatywnych sformulowali oni odnośnie łączności faksowej oraz teleksowej. Najmniej ocen pozytywnych przyznali przedstawiciele władz gmin międzymiastowej łączności telefonicznej i lokalnej łączności w miastach. Jednak w ocenie tych dwu elementów systemu telekomunikacyjnego liczba ocen pozytywnych przewyższa liczbę ocen negatywnych.

4.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Opinie inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych na temat funkcjonowania systemu telekomunikacyjnego w środowisku lokalnym zostały poddane analizie porównawczej. Jej wyniki przedstawione są w tabeli 12.3.1.

Tabela 12.3.1. Ocena systemu telekomunikacyjnego w środowisku lokalnym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Elementy systemu telekomunikacyjnego	Oceny netto (w punktach procentowych)	
		inwestorów zagranicznych	władz lokalnych
1	lokalna łączność telefoniczna w miastach	(+) 2,7	(+)38,7
2	międzymiastowa łączność telefoniczna	(-) 0,4	(+)38,7
3	międzynarodowa łączność telefoniczna	(+)35,4	(+)51,9
4	łączność faxowa	(+)45,8	(+)62,3
5	łączność teleksowa	(+)34,0	(+)64,2

Analiza porównawcza wykazuje zgodność w zakresie pozytywnej oceny takich komponentów systemu telekomunikacyjnego, jak: łączność faksowa i międzynarodowa

łączność telefoniczna. Oceny nie są jednak identyczne. Przedstawiciele władz lokalnych mają skłonność do częstszego formułowania ocen pozytywnych.

W zakresie oceny łączności lokalnej (miejskiej) i międzymiastowej opinie inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych są podzielone. Inwestorzy zagraniczni są znacznie bardziej krytyczni. Jednak władze lokalne także najniżej oceniają te właśnie elementy systemu telekomunikacyjnego. Wyraża się to w dużej liczbie ocen negatywnych przyznanych tym rodzajom łączności przez badanych przedstawicieli władz lokalnych.

Tabela 12.3.2. Ocena systemu telekomunikacyjnego w środowisku lokalnym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali gmin						
Lp.	Elementy systemu telekomunikacyjnego	Obszary zbieżności i rozbieżności opinii (w %)				Razem
		1	2	3	4	
1	lokalna łączność telefoniczna w miastach	28,4	40,6	22,6	8,4	100,0
2	międzymiastowa łączność telefoniczna	33,0	46,4	18,8	1,8	100,0
3	międzynarodowa łączność telefoniczna	46,2	34,0	16,1	3,7	100,0
4	łączność faksowa	43,6	34,8	15,1	6,5	100,0
5	łączność teleksowa	23,6	48,2	22,6	5,6	100,0

Legenda:

- 1 - pełna zbieżność opinii inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych
- 2 - ograniczona zbieżność opinii jednego inwestora z przedstawicielem władz lokalnych
- 3 - rozbieżność opinii pomiędzy inwestorami a przedstawicielem władz lokalnych
- 4 - rozbieżność opinii między wszystkimi respondentami

Przy ocenie systemu telekomunikacyjnego najmniej kontrowersji w skali gminy wzbudzają międzynarodowa łączność telefoniczna oraz łączność faksowa. Pełna zbieżność opinii występuje w 46,2% gmin odnośnie międzynarodowej łączności telefonicznej oraz w 43,6% badanych społeczności lokalnych przy ocenie łączności faksowej. W zdecydowanej większości przypadków jest to zgodność w formułowaniu ocen pozytywnych.

Największe rozbieżności w skali gmin zaobserwowano w trakcie oceniania lokalnej łączności telefonicznej w miastach oraz łączności teleksowej. Występuje tutaj zjawisko ograniczonej zbieżności ocen między jednym z inwestorów oraz przedstawicielem władzy gminy. W przypadku lokalnej łączności telefonicznej w mieście często spotkać można polaryzację ocen w układzie: negatywne oceny inwestorów i pozytywna przedstawicieli władz gminy.

Na podstawie przedstawionych danych można sformułować wniosek, że działalności spółek z udziałem zagranicznym w środowiskach lokalnych sprzyjają takie elementy systemu telekomunikacyjnego, jak międzynarodowa łączność telefoniczna i łączność faksowa. W tym zakresie w większości gmin opinie są zbieżne. Zróżnicowany jest natomiast stan lokalnej łączności telefonicznej w mieście i wzbudza on rozmaite oceny. Względnie wysoki jest odsetek ocen negatywnych formułowanych przez inwestorów. W wielu gminach zaobserwować można wyraźne różnice ocen stanu łączności lokalnej i polaryzację opinii między inwestorami, a władzami. W przypadku łączności teleksowej różnice ocen wynikają w dużej mierze - jak się

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

wyduje - z tego, że władze lokalne odmiennie postrzegają możliwości wykorzystywania jej przez firmy z udziałem zagranicznym. Wśród inwestorów często spotykane są oceny *trudno powiedzieć*, co wynika z tego, że wielu z nich nie korzysta z tej formy łączności.

5. Czy działalność spółek z udziałem zagranicznym przynosi więcej korzyści niż zagrożeń dla środowiska lokalnego?

5.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Kolejną ważną kwestią poddaną badaniu było zagadnienie skutków działalności firm z udziałem kapitału zagranicznego w środowiskach lokalnych. Określeniu sposobu postrzegania tej kwestii przez inwestorów zagranicznych służył zestaw pytań dotyczących tego, czy działalność firm zagranicznych tworzy większe korzyści czy zagrożenia, jakie korzyści ona przynosi i jakie stwarza zagrożenia. Pierwsze z pytań służące poznaniu postrzegania skutków obecności firm zagranicznych w środowisku lokalnym sformulowano w sposób następujący: *Czy działalność firm z udziałem kapitału zagranicznego tworzy dla społeczności lokalnych większe korzyści czy zagrożenia?* Odpowiedzi przedstawicieli inwestorów zagranicznych przedstawione są w tabeli 13.1.

Tabela 13.1. Ocena korzyści i zagrożeń środowiska lokalnego związanych z działalnością firm z udziałem zagranicznym

opinie inwestorów zagranicznych		
Lp.	Rodzaje ocen	% wskazań
1	zdecydowanie przeważają korzyści	36,3
2	przeważają korzyści	60,4
3	trudno powiedzieć	2,3
4	przeważają zagrożenia	0,5
5	zdecydowanie przeważają zagrożenia	0,5
razem		100,0

N = 212

Inwestorzy są zgodni, że obecność firm z udziałem zagranicznym przynosi korzyści. Łącznie 96,7% badanych było tego zdania. Częściej udzielano jednak odpowiedzi *przeważają korzyści* niż *zdecydowanie przeważają korzyści*.

5.2. Opinie władz lokalnych

Przedstawiciele władz lokalnych są zdania, że wśród skutków działania inwestorów zagranicznych w środowisku lokalnym przeważają korzyści. Łącznie taką opinię wyraziło 88,7% respondentów reprezentujących tę grupę badanych (tabela 13.2.).

Tabela 13.2. Ocena korzyści i zagrożeń środowiska lokalnego związanych z działalnością firm z udziałem zagranicznym

Lp.	Rodzaje ocen	% wskazań
1	zdecydowanie przeważają korzyści	18,9
2	przeważają korzyści	69,8
3	trudno powiedzieć	9,4
4	przeważają zagrożenia	1,9
razem		100,0

N = 106

5.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Tabela 13.3.1. Ocena korzyści i zagrożeń środowiska lokalnego związanych z działalnością firm z udziałem zagranicznym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Lp.	Rodzaje ocen	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych) A - B
		% wskazań = A	% wskazań = B	
1	zdecydowanie przeważają korzyści	36,3	18,9	(+) 17,4
2	przeważają korzyści	60,4	69,8	(-) 9,4
3	trudno powiedzieć	2,4	9,4	(-) 7,0
4	przeważają zagrożenia	0,5	1,9	(-) 1,4
5	zdecydowanie przeważają zagrożenia	0,5	-	-

Zarówno inwestorzy zagraniczni, jak i przedstawiciele władz lokalnych uważają, że obecność firm z udziałem kapitału zagranicznego przynosi więcej korzyści niż stwarza zagrożenia. Opinie zdecydowane wyrażają częściej reprezentanci spółek zagranicznych (tabela 13.3.1.).

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 13.3.2. Ocena korzyści i zagrożeń środowiska lokalnego związanych z działalnością firm z udziałem zagranicznym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Ocena zbieżności i rozbieżności opinii (w %)				
Pełna zbieżność opinii inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych	ograniczona zbieżność opinii jednego inwestora z przedstawicielem władz lokalnych	rozbieżność opinii pomiędzy inwestorami a przedstawicielem władz lokalnych	rozbieżność opinii między wszystkimi respondentami	Razem
82,4	6,4	11,2	0,0	100,0

Na podstawie porównania dokonanego na szczeblu gminy można stwierdzić, że zbieżność opinii między inwestorami, a władzami lokalnymi osiągnęła w tym przypadku bardzo wysoki poziom. W większości badanych gmin (82,4%) zanotowano pełną zgodność ocen. Korzyści związane z działalnością firm z udziałem kapitału zagranicznego - według zgodnej opinii inwestorów i władz - wyraźnie przeważają nad zagrożeniami (13.3.2.).

6. Korzyści dla środowiska lokalnego wynikające z działalności inwestorów zagranicznych

6.1 Opinie inwestorów zagranicznych

Uczestniczący w badaniu przedstawiciele inwestorów zagranicznych odpowiadali na pytanie: *Jakie korzyści dla środowiska lokalnego przynosi działalność inwestorów zagranicznych?* Opinie tej grupy respondentów zawarte są w tabeli 14.1.

Tabela 14.1. Korzyści dla środowiska lokalnego wynikające z działalności inwestorów zagranicznych

Lp.	Rodzaje korzyści	% wskazań*
1	zwiększenie liczby miejsc pracy	88,7
2	ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego	87,3
3	wprowadzenie nowoczesnych technologii	86,3
4	rozwój kontaktów z zagranicą	85,3
5	poprawa zaopatrzenia rynku lokalnego	68,4
6	podniesienie standardu życiowego ludności	67,9
7	inne	5,7

N = 212

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka korzyści

Inwestorzy zagraniczni wskazywali na to, że ich działalność przyczynia się przede wszystkim do zwiększenia liczby miejsc pracy. Taki skutek swojej obecności w środowisku lokalnym wymieniło 88,7% badanych. Często wskazywano także na następujące korzyści: ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego (87,3%), wprowadzenie nowoczesnych technologii (86,3%) oraz rozwój kontaktów z zagranicą (85,3%).

6.2. Opinie władz lokalnych

Oceniając korzyści płynące z obecności firm z udziałem kapitału zagranicznego w środowiskach lokalnych przedstawiciele władz gmin najczęściej wymieniali rozwój kontaktów z zagranicą. Szczegółowe dane dotyczące opinii władz lokalnych na ten temat przedstawione są z tabeli 14.2.

Tabela 14.2. Korzyści dla środowiska lokalnego wynikające z działalności inwestorów zagranicznych

opinie władz lokalnych

Lp.	Rodzaje korzyści	% wskazań*
1	rozwój kontaktów z zagranicą	88,7
2	ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego	86,8
3	zwiększenie liczby miejsc pracy	85,8
4	wprowadzenie nowoczesnych technologii	79,2
5	podniesienie standardu życiowego ludności	62,3
6	poprawa zaopatrzenia rynku lokalnego	55,7
7	inne	10,4
8	trudno powiedzieć	0,9

N = 106

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka korzyści

Przedstawiciele władz lokalnych wskazywali najczęściej takie korzyści, jak: rozwój kontaktów z zagranicą (88,7%), ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego (86,8%), zwiększenie liczby miejsc pracy (85,8%) oraz wprowadzenie nowoczesnych technologii (79,2%).

6.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Porównanie w skali kraju opinii obu grup respondentów, wykazuje ich zgodność w akcentowaniu takich skutków działalności inwestorów zagranicznych, jak ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego i zwiększenie liczby miejsc pracy. Pełne dane na ten temat zawiera tabela 14.3.1.

Wysoki poziom zbieżności opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych w skali gminy zaobserwowano przy wskazywaniu takich korzyści, jak: zwiększenie liczby miejsc pracy, ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego, wprowadzenie nowoczesnych technologii oraz rozwój kontaktów z zagranicą. Zgodność opinii w każdej z tych kwestii występuje przynajmniej w dwu trzecich gmin (tabela 14.3.2.).

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 2.20. Korzyści dla środowiska lokalnego wynikające z działalności inwestorów zagranicznych w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje korzyści	inwestorów zagranicznych	władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	zwiększenie liczby miejsc pracy	88,7	85,8	(+) 2,9
2	ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego	87,3	86,8	(+) 0,5
3	wprowadzenie nowoczesnych technologii	86,3	79,2	(+) 7,1
4	rozwój kontaktów z zagranicą	85,3	88,7	(-) 3,4
5	poprawa zaopatrzenia rynku lokalnego	68,4	55,7	(+) 12,7
6	podniesienie standardu życiowego ludności	67,9	62,3	(+) 5,6
7	inne	5,7	10,4	-

Tabela 14.3.2. Korzyści dla środowiska lokalnego wynikające z działalności inwestorów zagranicznych w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Rodzaje korzyści	Obszary zbieżności i rozbieżności opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	zwiększenie liczby miejsc pracy	74,6	10,4	6,6	4,7	0,9	2,8	100,0
2	ożywienie gospodarcze środowiska lokalnego	68,9	16,0	8,5	3,8	1,9	0,9	100,0
3	wprowadzenie nowoczesnych technologii	68,0	9,4	9,4	8,5	1,9	2,8	100,0
4	rozwój kontaktów z zagranicą	67,0	17,9	8,5	2,8	3,8	0,0	100,0
5	poprawa zaopatrzenia rynku lokalnego	33,9	15,1	15,1	23,6	6,6	5,7	100,0
6	podniesienie standardu życiowego ludności	33,0	23,6	13,2	19,8	5,7	4,7	100,0

Legenda:

- 1 - wskazali inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciel władz lokalnych
- 3 - wskazali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciel władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

7. Zagrożenia dla środowiska lokalnego związane z działalnością spółek z udziałem zagranicznym

7.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Przedstawiciele inwestorów zagranicznych opisywali także zagrożenia i problemy dla środowiska naturalnego, jakie przynosi działalność inwestorów zagranicznych (tabela 15.1.)

Tabela 15.1. Zagrożenia dla środowiska lokalnego wywoływane przez działalność firm z udziałem zagranicznym

opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Rodzaje zagrożeń	% wskazań*
1	nie przynosi zagrożeń	59,9
2	wzrost niechęci ludności do innych narodów z powodu przekonania o wykorzystywaniu Polaków	17,5
3	pojawienie się nowych problemów i napięć społecznych wynikających z redukcji zatrudnienia i bezrobocia	16,5
4	bankructwo miejscowych przedsiębiorstw wskutek konkurencji ze spółkami z kapitałem zagranicznym	15,1
5	napływ "brudnych technologii"	8,5
6	przywóz odpadów do Polski	8,0
7	trudno powiedzieć	5,2
8	inne	1,4

N = 202

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka zagrożeń

Ponad połowa (59,9%) badanych inwestorów stwierdziła, że ich działalność *nie przynosi zagrożeń*. Spośród negatywnych skutków obecności zagranicznego kapitału wymieniano: wzrost niechęci do innych narodów z powodu przekonania o wykorzystywaniu Polaków, pojawienie się napięć społecznych wynikających z redukcji zatrudnienia i wzrostu bezrobocia oraz bankructwo miejscowych przedsiębiorstw wskutek konkurencji ze spółkami z kapitałem zagranicznym. Problem redukcji zatrudnienia był jednak ponad pięciokrotnie rzadziej wymieniany przez inwestorów zagranicznych niż taka korzyść z ich działalności, jak zwiększenie liczby miejsc pracy.

7.2. Opinie władz lokalnych

Na to samo pytanie dotyczące zagrożeń związanych z obecnością kapitału zagranicznego w środowiskach lokalnych odpowiadali przedstawiciele władz lokalnych.

Reakcje władz na problem czy wśród skutków obecności zagranicznego kapitału występują zagrożenia przedstawione są w tabeli 15.2.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 15.2. Zagrożenia dla środowiska lokalnego wywoływane przez działalność firm z udziałem zagranicznym

opinie władz lokalnych

Lp.	Rodzaje zagrożeń	% wskazań*
1	nie przynosi zagrożeń	45,3
2	napływ "brudnych technologii"	21,7
3	pojawienie się nowych problemów i napięć społecznych wynikających z redukcji zatrudnienia i bezrobocia	20,8
4	przywóz odpadów do Polski	19,8
5	bankructwo miejscowych przedsiębiorstw wskutek konkurencji ze spółkami z kapitałem zagranicznym	17,0
6	wzrost niechęci ludności do innych narodów z powodu przekonania o wykorzystywaniu Polaków	9,4
7	trudno powiedzieć	4,7
8	inne	4,7

N = 106

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka zagrożeń

Blisko połowa (45,3%) badanych reprezentujących władze lokalne nie dostrzega żadnych zagrożeń. Przedstawiciele władz niepokojący się możliwymi problemami wymieniali najczęściej takie zagrożenia, jak: napływ "brudnych" technologii, pojawienie się napięć społecznych wynikających z redukcji zatrudnień, wzrost bezrobocia, a także przywóz odpadów przemysłowych do Polski.

7.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Zarówno przedstawicielom inwestorów zagranicznych, jak i reprezentantom władz lokalnych zadano ten sam zestaw pytań weryfikujących ich podejście do kwestii spodziewanych zagrożeń płynących z działalności firm z udziałem kapitału zagranicznego w środowisku lokalnym. Umożliwia to dokonanie porównań oraz określenie zbieżnych i rozbieżnych pól ocen.

Wyniki analizy porównawczej dobranej w skali zaprezentowanej w tabeli 15.3.1.

Tabela 15.3.1. Zagrożenia dla środowiska lokalnego wywoływane przez działalność firm z udziałem zagranicznym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje zagrożeń	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnice (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	nie przynosi zagrożeń	59,9	45,3	(+) 14,6
2	wzrost niechęci ludności do innych narodów z powodu przekonania o wykorzystywaniu Polaków	17,5	9,4	(+) 8,1
3	pojawienie się nowych problemów i napięć społecznych wynikających z redukcji zatrudnienia i bezrobocia	16,5	20,8	(-) 4,3
4	bankructwo miejscowych przedsiębiorstw wskutek konkurencji ze spółkami z kapitałem zagranicznym	15,1	17,0	(-) 1,9
5	napływ "brudnych technologii"	8,5	21,7	(-) 13,2
6	przywóz odpadów do Polski	8,0	19,8	(-) 11,8
7	trudno powiedzieć	5,2	4,7	(+) 0,5

Obie grupy badanych zgodnie najczęściej wymieniają odpowiedź sugerującą, że: *nie ma zagrożeń*. Wobec innych problemów opinie inwestorów i przedstawicieli różnią się. Inwestorzy częściej wskazują, że ich obecność może powodować wzrost niechęci do innych narodów. Natomiast władze silniej akcentują napływ "brudnych technologii".

W przypadku oceny zagrożeń dla środowiska lokalnego wywoływanego przez działalność firm z udziałem zagranicznym okazało się, że nie ma zgodności w poglądach w skali gminy. Tylko w przypadku opinii *nie przynosi zagrożeń* w 22,7% gmin zaobserwowano pełną zbieżność poglądów, a w 15,0% kolejnych częściową zbieżność. Postrzeganie zagrożeń jest wyraźnie niejednorodne. Różnice występują nie tylko między inwestorami, a przedstawicielami władz lokalnych, ale także wśród inwestorów (tabela 15.3.2.).

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 15.3.2. Zagrożenia dla środowiska lokalnego wywoływane przez działalność firm z udziałem zagranicznym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Rodzaj zagrożeń	Obszary zbieżności i rozbieżności opinii (w %)						Razem
		1	3	2	4	5	6	
1	nie przynosi zagrożeń	22,7	15,0	20,9	17,9	7,5	16,0	100,0
2	wzrost niechęci ludności do innych narodów z powodu przekonania o wykorzystywaniu Polaków	0,0	3,8	5,7	19,8	5,7	65,0	100,0
3	pojawienie się nowych problemów i napięć społecznych wynikających z redukcji zatrudnienia i bezrobocia	0,9	7,6	0,9	21,7	12,3	56,6	100,0
4	bankructwo miejscowych przedsiębiorstw wskutek konkurencji ze spółkami z kapitałem zagranicznym	0,9	7,6	2,8	15,1	8,5	65,1	100,0
5	napływ "brudnych technologii"	0,0	0,9	1,9	12,2	20,8	64,2	100,0
6	przywóz odpadów do Polski	0,0	1,9	0,9	12,3	17,9	67,0	100,0
7	trudno powiedzieć	0,0	0,9	1,9	5,7	3,8	87,7	100,0

Legenda:

- 1 - wskazali inwestorzy i przedstawiciel władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciel władz lokalnych
- 3 - wskazali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciel władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

8. Korzyści uzyskane przez spółki z udziałem zagranicznym związane z lokalizacją na danym terenie

8.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Ważnym wyznacznikiem, pozwalającym ocenić funkcjonowanie spółek z udziałem kapitału zagranicznego w środowiskach lokalnych, jest postrzeganie korzyści, jakie te firmy czerpią z działania na danym terenie. Opinie inwestorów na temat osiąganych korzyści przedstawione są w tabeli 16.1.

Tabela 16.1. Korzyści spółek zagranicznym uzyskiwane z lokalizacją działalności na danym terenie

opinie inwestorów zagranicznych

Lp	Rodzaje korzyści	% wskazań*
1	duże perspektywy rozwojowe	69,3
2	tania siła robocza	56,6
3	duże zyski	27,8
4	niskie ceny surowców	27,4
5	łatwy zbył towarów	25,5
6	inne	7,5
7	trudno powiedzieć	7,1
8	nie ma żadnych korzyści	1,4

N = 212

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka korzyści

Najczęściej inwestorzy twierdzą, że ich firmy będą miały duże perspektywy rozwojowe. Do inwestowania w środowiska lokalne skłania ich to, że siła robocza jest tam tania, spodziewają się dużych zysków, a ceny surowców postrzegają jako niskie.

8.2. Opinie władz lokalnych

Pytanie dotyczące tego: *Jakie korzyści inwestorom zagranicznym daje działanie na tym terenie?* zadano także przedstawicielom władz lokalnych. Odpowiedzi tej grupy badanych przedstawione są w tabeli 16.2.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 16.2. Korzyści inwestorów zagranicznych spowodowane przez rozpoczęcie działalności w danym terenie

opinie władz lokalnych

Lp	Rodzaje korzyści	% wskazań*
1	tania siła robocza	80,2
2	duże perspektywy rozwojowe	77,4
3	duże zyski	51,9
4	niskie ceny surowców	50,9
5	łatwy zbył towarów	47,2
6	inne	5,7
7	trudno powiedzieć	1,9

N = 106

*/ - procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka korzyści

Przedstawiciele władz lokalnych najczęściej wskazują, że ich korzyści wiążą się z tanią siłą roboczą w ich gminach. Wielu z nich wymienia także takie duże perspektywy rozwojowe, możliwość osiągnięcia wysokich zysków i niskie ceny surowców.

8.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Opinie inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych na temat korzyści osiąganych przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego związane z lokalizacją na danym terenie zostały poddane analizie porównawczej w skali kraju. Jej wyniki przedstawione są w tabeli 16.3.1.

Tabela 16.3.1. Korzyści inwestorów zagranicznych uzyskiwane i działalności w danym terenie w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje korzyści	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	duże perspektywy rozwojowe	69,3	77,4	(-) 8,1
2	tania siła robocza	56,6	80,2	(-) 23,6
3	duże zyski	27,8	51,9	(-) 24,1
4	niskie ceny surowców	27,4	50,9	(-) 23,5
5	łatwy zbył towarów	25,5	47,2	(-) 21,7
6	inne	7,5	5,7	(+) 1,8
7	trudno powiedzieć	7,1	1,9	(+) 5,2
8	nie ma żadnych korzyści	1,4	0,0	(+) 1,4

Przedstawiciele władz mają większą skłonność do przypisywania inwestorom zagranicznym korzyści wynikających z lokalizacji ich firm na danym terenie. Reprezentanci

inwestorów są nieco bardziej powściągliwi w wypowiadaniu opinii dotyczących owych korzyści. Obie grupy ze zbliżonym natężeniem wymieniają jednak takie korzyści, jak: wykorzystanie taniej siły roboczej oraz duże perspektywy rozwojowe. Ważną rolę odgrywają oczekiwania wysokich zysków. Korzyść tej natury prawie dwa razy częściej wymieniają przedstawiciele władz lokalnych niż inwestorzy zagraniczni.

Analiza porównawcza sposobu postrzegania korzyści osiąganych przez firmy z udziałem zagranicznym przez przedstawicieli władz lokalnych i inwestorów zagranicznych w skali gminy pozwala sformułować wniosek, że na tym poziomie pełna bądź częściowa zbieżność występuje w dwóch kwestiach. Inwestorzy i władze lokalne zgodnie wskazują najczęściej na takie korzyści, jak: duże perspektywy rozwojowe i tania siła robocza (tabela 16.3.2.).

Tabela 16.3.2. Korzyści inwestorów zagranicznych spowodowane przez rozpoczęcie działalności w danym terenie w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Korzyści	Obciążenie zbieżności i różnicności opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	duże perspektywy rozwojowe	40,5	30,2	8,5	10,4	6,6	3,8	100,0
2	tania siła robocza	33,0	34,9	3,8	4,7	12,3	11,3	100,0
3	duże zyski	9,4	15,1	5,7	10,3	27,4	32,1	100,0
4	niskie ceny surowców	10,4	13,2	1,9	17,0	27,4	30,1	100,0
5	łatwy zbył towarów	7,5	18,0	2,8	12,3	21,7	37,7	100,0

Legenda:

- 1 - wskazywali inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciel władz lokalnych
- 3 - wskazywali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciel władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

Rozdział IV

STOSUNKI MIĘDZY INWESTORAMI ZAGRANICZNYMI I WŁADZAMI LOKALNYMI

1. Ogólna ocena stosunków między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi

1.1. Stosunek władz lokalnych do inwestorów zagranicznych

Stosunek władz lokalnych do inwestorów zagranicznych nie jest oceniany w sposób jednolity. Według opinii dominującej części inwestorów zagranicznych (61,3 %) jest on dobry (16,5 % respondentów ocenia go *bardzo dobrze* i 44,8 % *dobrze*). Ponad jedna trzecia badanych menedżerów spółek zagranicznych (35,8 %) uważa jednak, że władze lokalne odnoszą się do nich obojętnie, a 2,4% - że *źle* lub *bardzo źle*. Pełny rozkład odpowiedzi na sondażowe pytanie: *Jak odnoszą się do Państwa firmy miejscowe władze?* zawiera tabela 17.1.

Tabela 17.1. Stosunek władz lokalnych do inwestorów zagranicznych

opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Ocena stosunku władz lokalnych do inwestorów zagranicznych	% wskazań
1	bardzo dobrze	16,5
2	dobrze	44,8
3	obojętnie	35,8
4	źle	1,9
5	bardzo źle	0,5
6	brak oceny	0,5

N = 212

1.2. Stosunek inwestorów zagranicznych do władz lokalnych

Stosunek inwestorów zagranicznych do władz lokalnych oceniany jest pozytywnie przez bezwzględną większość (77,3 %) respondentów (w tym 17,9 % badanych ocenia je go *dobrze* i 59,4 % *dobrze*). Blisko co piąty (18,9 %) przedstawiciel władz lokalnych twierdzi, że inwestorzy zagraniczni odnoszą się do nich obojętnie, a 1,9% - że *źle*. Tabela 17.2. zawiera pełny rozkład odpowiedzi władz lokalnych na pytanie: *Jak odnoszą się do władz menedżerowie firm z udziałem kapitału zagranicznego?*

Tabela 17.2. Stosunek inwestorów zagranicznych do władz lokalnych

opinie władz lokalnych		
Lp.	Ocena stosunku inwestorów zagranicznych do władz lokalnych	% wskazań
1	bardzo dobrze	17,9
2	dobrze	59,4
3	obojętnie	18,9
4	złe	1,9
5	bardzo złe	-
6	brak oceny	1,9

N = 106

1.3. Obraz wzajemnych stosunków między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi

Uzyskany z przeprowadzonego sondażu materiał empiryczny świadczy, że wzajemne stosunki między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi nie są obciążone napięciami i konfliktami. Złe i bardzo złe oceniane są incydentalnie - zaledwie przez 2,4 % inwestorów zagranicznych i 1,9 % przedstawicieli władz lokalnych. Znaczne jednak rozmiary ma sfera obojętności w stosunkach między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi - sygnalizuje to 35,8 % inwestorów zagranicznych i 18,9 % przedstawicieli badanych gmin. Najszerszy zasięg w stosunkach między badanymi grupami ma bardzo dobre i dobre odnoszenie się władz lokalnych do inwestorów zagranicznych (tak uważa 61,3 % inwestorów zagranicznych) i bardzo dobre i dobre odnoszenie się inwestorów zagranicznych do władz gminnych (tak sądzi 77,3% przedstawicieli władz gminnych).

Kolejnym etapem analizy jest określenie wzajemnych stosunków między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi w skali gmin. W wyniku analizy porównawczej określono następujące obszary zbieżności i rozbieżności opinii na ten temat:

- pełna zbieżność opinii inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych - występuje w 39,8% badanych gmin (w tym: w 36,1% gmin dotyczy ona ocen bardzo dobrych i dobrych oraz 3,7% - ocen neutralnych),
- ograniczona zbieżność opinii jednego inwestora z przedstawicielem władz lokalnych - występuje w 25,5% gmin,
- rozbieżność opinii między wszystkimi respondentami - występuje w 2,7% gmin.

2. Sprawy, których nie mogą załatwić inwestorzy zagraniczni z władzami lokalnymi

2.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Na podstawie wyników dotychczasowych badań oraz wywiadów pilotażowych ułożono listę spraw, których nie mogą załatwić menedżerowie spółek z udziałem zagranicznym w lokalnych urzędach. Na liście poddanej badaniu znajdowało się 15 rodzajów spraw. Inwestorzy zagraniczni najczęściej wskazywali 7 rodzajów: sprawy wynikające z niejasności przepisów (59,9 % badanych), usprawnienie współpracy z urzędami skarbowymi (43,4 %), sprawy związane z telekomunikacją (40,6 %), niedotrzymywanie terminów przez urzędników

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

(31,6 %), częste i uciążliwe kontrole (31,6 %), sprawy celne (23,6 %), przerwy w dostawach energii (23,1%). Tabela 18.1. zawiera pełny rozkład odpowiedzi na pytanie: *Jakich spraw Państwa firma nie może załatwić z lokalnymi władzami?*

Tabela 18.1. Sprawy, których nie mogą załatwić inwestorzy zagraniczni w urzędach lokalnych

opinie inwestorów zagranicznych		
Lp.	Rodzaje spraw	% wskazań*
1	sprawy wynikające z niejasności przepisów	59,9
2	usprawnienie współpracy z urzędami skarbowymi	43,4
3	sprawy związane z telekomunikacją	40,6
4	niedotrzymywanie terminów przez urzędników	31,6
5	częste i uciążliwe kontrole	31,6
6	sprawy celne	23,6
7	przerwy w dostawach energii	23,1
8	sprawy związane z rozpoczynaniem działalności gospodarczej	19,8
9	sprawy związane z uzyskaniem tytułu własności	17,5
10	trudności związane z uzyskaniem zezwolenia na pracę cudzoziemców	10,8
11	usprawnienie transportu	10,4
12	trudności z uzyskaniem zezwolenia na reklamę uliczną	9,9
13	trudności związane z występującą korupcją	7,5
14	trudności związane z uzyskaniem ulg podatkowych z racji zatrudnienia niepełnosprawnych	7,5
15	sprawy regulacji kosztów remontowych	5,7

N= 212

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka spraw

2.2. Opinie władz lokalnych

Tę samą listę spraw, do której odnosili się inwestorzy zagraniczni, przedstawiono do oceny przedstawicielom władz lokalnych. Najczęściej wskazywali oni 5 rodzajów spraw: problemy wynikające z niejasności przepisów (58,5 % badanych), usprawnienie współpracy z urzędami skarbowymi (34,9 %), sprawy związane z telekomunikacją (32,1 %), sprawy związane z uzyskaniem tytułu własności (31,1 %), sprawy związane z rozpoczynaniem działalności gospodarczej (23,6 %). Pełny rozkład odpowiedzi przedstawicieli władz lokalnych na pytanie: *Jakich spraw władze lokalne nie mogą załatwić dla inwestorów zagranicznych?* zawiera tabela 18.2.

Tabela 18.2. Sprawy, których nie mogą załatwić inwestorzy zagraniczni w urzędach lokalnych
opinie władz lokalnych

Lp.	Rodzaje spraw	
1	sprawy wynikające z niejasności przepisów	58,5
2	usprawnienie współpracy z urzędami skarbowymi	34,9
3	sprawy związane z telekomunikacją	32,1
4	sprawy związane z uzyskaniem tytułu własności	31,1
5	sprawy związane z rozpoczynaniem działalności gospodarczej	23,6
6	sprawy celne	20,8
7	niedotrzymywanie terminów przez urzędników	18,9
8	częste i uciążliwe kontrole	15,1
9	trudności związane z uzyskaniem ulg podatkowych z racji zatrudnienia niepełnosprawnych	11,3
10	trudności związane z uzyskaniem zezwolenia na pracę cudzoziemców	10,4
11	usprawnienie transportu	10,4
12	przerwy w dostawach energii	10,4
13	trudności związane z występującą korupcją	5,7
14	trudności z uzyskaniem zezwolenia na reklamę uliczną	5,7
15	sprawy regulacji kosztów remontowych	4,7

N = 106

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka spraw

2.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Zestawienie w skali kraju odpowiedzi na ten temat obu grup respondentów wykazuje duże obszary zbieżności opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o sprawach, których nie mogą załatwić spółki zagraniczne w urzędach lokalnych (tabela 18.3.1.). Obie grupy badanych najczęściej wymieniają trzy rodzaje spraw: problemy wynikające z niejasności przepisów (wskazuje 59,9 % inwestorów zagranicznych i 58,5 % władz gminnych), usprawnienie współpracy z urzędami skarbowymi (wskazuje 43,4 % inwestorów zagranicznych i 34,9 % władz gminnych), sprawy związane z telekomunikacją (wskazuje 40,6 % inwestorów zagranicznych i 32,1 % władz gminnych). Często też w obu grupach wskazywane są takie ważne sprawy jak: niedotrzymywanie terminów przez urzędników (31,6 % i 18,9 %), sprawy celne (23,6 % i 20,8 %), sprawy związane z rozpoczynaniem działalności gospodarczej (19,8 % i 23,6%).

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 18.3.1. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o sprawach, których nie mogą załatwić inwestorzy zagraniczni w urzędach lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje spraw	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	sprawy wynikające z niejasności przepisów	59,9	58,5	(+) 1,4
2	usprawnienie współpracy z urzędami skarbowymi	43,4	34,9	(+) 8,5
3	sprawy związane z telekomunikacją	40,6	32,1	(+) 8,5
4	niedotrzymywanie terminów przez urzędników	31,6	18,9	(+) 12,7
5	częste i uciążliwe kontrole	31,6	15,1	(+) 16,5
6	sprawy celne	23,6	20,8	(+) 2,8
7	przerwy w dostawach energii	23,1	10,4	(+) 12,7
8	sprawy związane z rozpoczynaniem działalności gospodarczej	19,8	23,6	(-) 3,8
9	sprawy związane z uzyskaniem tytułu własności	17,5	31,1	(-) 13,6
10	trudności związane z uzyskaniem zezwolenia na pracę cudzoziemców	10,8	10,4	(+) 0,4
11	usprawnienie transportu	10,4	10,4	0,0
12	trudności z uzyskaniem zezwolenia na reklamę uliczną	9,9	5,7	(+) 4,2
13	trudności związane z występującą korupcją	7,5	5,7	(+) 1,8
14	trudności związane z uzyskaniem ulg podatkowych z racji zatrudnienia niepełnosprawnych	7,5	11,3	(-) 3,8
15	sprawy regulacji kosztów remontowych	5,7	4,7	(+) 1,0

Tabela 18.3.2. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych o sprawach, których nie mogą załatwić inwestorzy zagraniczni w urzędach lokalnych

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Rodzaje spraw	Obszary zbitejności i rozbieżności opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	sprawy wynikające z niejasności przepisów	24,5	29,3	16,0	9,5	4,7	16,0	100,0
2	usprawnienie współpracy z urzędami skarbowymi	10,4	14,2	13,2	25,5	10,4	26,3	100,0
3	sprawy związane z telekomunikacją	7,5	16,1	14,2	21,7	8,5	32,0	100,0
4	niedotrzymywanie terminów przez urzędników	3,8	6,6	9,4	30,2	8,5	41,5	100,0
5	częste i uciążliwe kontrole	8,5	11	11,3	18,9	1,9	54,7	100,0
6	sprawy celne	0,9	7,5	7,5	20,8	10,4	51,0	100,0
7	przerwy w dostawach energii	4,7	6,6	6,6	18,9	1,9	63,2	100,0
8	sprawy związane z rozpoczynaniem działalności gospodarczej	3,8	1,9	1,9	17,9	9,4	56,6	100,0
9	sprawy związane z uzyskaniem tytułu własności	-	3,8	3,8	16	19,8	49,1	100,0
10	trudności związane z uzyskaniem zezwolenia na pracę cudzoziemców	-	2,8	2,8	10,4	4,7	76,5	100,0
11	usprawnienie transportu	-	1,9	1,9	15,1	8,5	72,7	100,0
12	trudności z uzyskaniem zezwolenia na reklamę uliczną	-	2,8	2,8	14,1	5,7	77,4	100,0
13	trudności związane z występującą korupcją	-	2,8	2,8	9,5	5,7	82,0	100,0
14	trudności związane z uzyskaniem ulg podatkowych z racji zatrudnienia niepełnosprawnych	-	2,8	2,8	8,5	10,4	77,4	100,0
15	sprawy regulacji kosztów remontowych	0,9	0,9	0,9	7,5	3,8	86,9	100,0

Legenda:

- 1 - wskazali inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciele władz lokalnych
- 3 - wskazali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciele władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

Porównanie opinii na ten temat w skali gmin ukazuje jeden największy i - jak się wydaje - najważniejszy obszar zbieżności opinii. Dotyczy on problemów wynikających z niejasności

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

przepisów. W ponad połowie badanych gmin (53,8%) zarówno inwestorzy zagraniczni lub przynajmniej jeden z nich, jak i przedstawiciele władz wskazują niejasność przepisów jako barierę z sprawnym załatwianiu spraw spółek z udziałem zagranicznym w urzędach lokalnych.

Zestawienie w skali gmin opinii o sprawach, których nie mogą załatwić inwestorzy zagraniczni w urzędach lokalnych zawiera tabela 18.3.2.

3. Propozycje zmian we współpracy inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

3.1. Propozycje inwestorów zagranicznych

Jednym z celów badania było poznanie postulatów dotyczących usprawnień współpracy inwestorów zagranicznych z władzami lokalnymi. Propozycje inwestorów zagranicznych koncentrują się na uproszczeniu i odbiurokratyzowaniu trybu załatwiania spraw (60,8%), usprawnieniu obustronnego przepływu informacji (58,5%), i podniesieniu kwalifikacji pracowników zajmujących się ich obsługą w urzędach lokalnych (52,4%). Ze zbliżoną częstotliwością wskazywali oni te propozycje dwa lata temu. W badaniu zrealizowanym w 1993 roku menedżerowie spółek z udziałem zagranicznym proponowali najczęściej uproszczenie i odbiurokratyzowanie trybu załatwiania spraw (62,3%), usprawnienie obustronnego przepływu informacji (50,9%) i podniesienie kwalifikacji pracowników zajmujących się ich obsługą w urzędach lokalnych (44,0%). Pełny rozkład odpowiedzi inwestorów zagranicznych na pytanie: *Co należałoby zmienić we współpracy Państwa firmy z miejscowymi władzami?* zawiera tabela 19.1.

Tabela 19.1. Propozycje zmian we współpracy spółek z udziałem zagranicznym i władz lokalnych

opinie inwestorów zagranicznych

Lp.	Propozycje zmian	% wskazań*	% wskazań* w 1993 r.
1	uproszczyć i odbiurokratyzować tryb załatwiania spraw	60,8	62,3
2	usprawnić obustronny przepływ informacji	58,5	50,9
3	podnieść kwalifikacje pracowników zajmujących się obsługą firm z udziałem kapitału zagranicznego	52,4	44,0
4	wyodrębnić we władzach komórki zajmujące się firmami zagranicznymi	32,1	16,3
5	usunąć ograniczenia działalności ze strony władz miejscowych nie wynikające z przepisów prawa lub decyzji władz centralnych	23,6	25,1

N = 212

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka propozycji

3.2. Opinie władz lokalnych

Przedstawiciele władz lokalnych proponują przede wszystkim usprawnić obustronny przepływ informacji (81,1 % badanych), podnieść kwalifikacje pracowników zajmujących się

obsługą firm z udziałem kapitału zagranicznego (55,7 %), uprościć i odbiurokratyzować tryb załatwiania spraw (53,8 %). Tabela 19.2. zawiera pełny rozkład odpowiedzi przedstawicieli władz lokalnych na pytanie: *Co należałoby zmienić we współpracy lokalnych władz z inwestorami?*

Tabela 19.2. Propozycje zmian we współpracy spółek z udziałem zagranicznym i władz lokalnych

opinie władz lokalnych		
Lp.	Propozycje zmian	% wskazań*
1	usprawnić obustronny przepływ informacji	81,1
2	podnieść kwalifikacje pracowników zajmujących się obsługą firm z udziałem kapitału zagranicznego	55,7
3	uprościć i odbiurokratyzować tryb załatwiania spraw	53,8
4	wyodrębnić we władzach komórki zajmujące się firmami zagranicznymi	28,3
5	usunąć ograniczenia działalności ze strony władz miejscowych nie wynikające z przepisów prawa lub decyzji władz centralnych	17,0

N = 106

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka propozycji zmian

3.3. Porównanie propozycji inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Analiza porównawcza wykazuje wysoki stopień zbieżności propozycji obu badanych grup dotyczących zmian we współpracy między inwestorami zagranicznymi i władzami lokalnymi (tabela 19.3.1.). Najczęściej wymieniane są potrzeby uproszczenia i odbiurokratyzowania trybu załatwiania spraw (wskazuje 60,8 % inwestorów zagranicznych i 53,8 % przedstawicieli władz), usprawnienia obustronnego przepływu informacji (odpowiednie wskaźniki wynoszą - 58,5% i 81,1%) oraz podniesienia kwalifikacji pracowników obsługujących inwestorów zagranicznych w urzędach lokalnych (52,4% i 55,7%).

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 19.3.1. Propozycje inwestorów zagranicznych i władz lokalnych dotyczące zmian we współpracy między nimi

porównanie opinii w skali kraju				
Lp.	Propozycje zmian	Propozycje inwestorów zagranicznych % wskazań = A	Propozycje władz lokalnych % wskazań = B	Różnica (w punktach procentowych) A - B
1	uprościć i odbiurokratyzować tryb załatwiania spraw	60,8	53,8	(+) 7,0
2	usprawnić obustronny przepływ informacji	58,5	81,1	(-) 22,6
3	podnieść kwalifikacje pracowników zajmujących się obsługą firm z udziałem kapitału zagranicznego	52,4	55,7	(-) 3,3
4	wyodrębnić we władzach komórki zajmujące się firmami zagranicznymi	32,1	28,3	(+) 3,8
5	usunąć ograniczenia działalności ze strony władz miejscowych nie wynikające z przepisów prawa lub decyzji władz centralnych	23,6	17,0	(+) 6,6

Porównanie odpowiedzi obu grup respondentów w skali gmin ujawnia trzy obszary zgodności propozycji inwestorów zagranicznych i władz lokalnych:

- usprawnić obustronny przepływ informacji (w 52,3% gmin wskazują inwestorzy lub jeden z inwestorów i przedstawicieli władz gminnych),
- podnieść kwalifikacje pracowników zajmujących się obsługą firm z udziałem kapitału zagranicznego (w 45,2% gmin wskazują obie grupy respondentów),
- uprościć i odbiurokratyzować tryb załatwiania spraw (w 37,8% gmin wymieniają inwestorzy lub jeden z inwestorów i przedstawicieli władz gminnych).

Pełne dane na ten temat zawiera tabela 19.3.2.

Tabela 19.3.2. Propozycje inwestorów zagranicznych i władz lokalnych dotyczące zmian we współpracy między nimi

porównanie propozycji w skali gmin

Lp.	Propozycje zmian	Obszary abstrakcji i rozbieżności opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	uproszczyć i odbiurokratyzować tryb załatwiania spraw	24,6	13,2	9,4	26,4	12,3	14,1	100,0
2	usprawnić obustronny przepływ informacji	31,1	21,2	7,5	8,5	18,9	12,8	100,0
3	podnieść kwalifikacje pracowników zajmujących się obsługą firm z udziałem kapitału zagranicznego	22,6	22,6	10,4	16,0	10,4	18,0	100,0
4	wyodrębnić we władzach komórki zajmujące się firmami zagranicznymi	2,8	13,2	9,4	26,4	12,3	35,9	100,0
5	usunąć ograniczenia działalności ze strony władz miejscowych nie wynikające z przepisów prawa lub decyzji władz centralnych	2,8	6,6	2,8	29,3	7,5	51,0	100,0

Legenda:

- 1 - wskazali inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciel władz lokalnych
- 3 - wskazali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciel władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

4. Działania władz lokalnych stymulujące rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym

4.1. Opinia inwestorów zagranicznych

Inwestorzy zagraniczni dostrzegają różnorodne działania władz lokalnych stymulujące rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym. Najczęściej wskazują: tworzenie planów rozwoju lokalnego lub regionalnego (wymienia 52,8 % badanych), działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (45,8 %), rozwijanie infrastruktury technicznej (43,9 %) oraz rozwijanie infrastruktury społecznej (36,3 %). Pełny rozkład odpowiedzi inwestorów zagranicznych na pytanie: *W jaki sposób władze lokalne stymulują rozwój działalności gospodarczej inwestorów zagranicznych?* zawiera tabela 20.1.

Tabela 20.1. Działania władz lokalnych stymulujące rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym

opinie inwestorów zagranicznych		
Lp.	Rodzaje działań	% wskazań*
1	tworzą plany rozwoju lokalnego lub regionalnego	52,8
2	działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (budowa oczyszczalni ścieków, egzekwowanie prawa proekologicznego, itp.)	45,8
3	rozwijają infrastrukturę techniczną (poprawiają stan usług telekomunikacyjnych, dróg, itp.)	43,9
4	rozwijają infrastrukturę społeczną (organizowanie kursów reorientacji zawodowej, usprawnianie pośrednictwa pracy, polepszenie stanu systemu edukacji i służby zdrowia)	36,3
5	udzielają ulgi podatkowe (np. obniżają podatek gruntowy)	17,5
6	pomagają w znalezieniu partnerów biznesowych	16,0

N= 212

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka działań

4.2. Opinie władz lokalnych

Samooceńca działań władz lokalnych stymulujących rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym daje bardzo korzystny obraz ich roli w tym zakresie. Przedstawiciele władz gminnych niemal powszechnie wskazują następujące działania: tworzenie planów rozwoju lokalnego lub regionalnego (wymienia 87,7 % respondentów), działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (87,7 %), rozwijanie infrastruktury technicznej (81,1 %) oraz rozwijanie infrastruktury społecznej (75,5 %). Odpowiedzi przedstawicieli władz lokalnych na pytanie: *W jaki sposób władze lokalne stymulują rozwój działalności gospodarczej inwestorów zagranicznych?* zawiera tabela 20.2.

Tabela 20.2. Działania władz lokalnych stymulujące rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym

		opinie władz lokalnych
Lp.	Rodzaje działań	% wskazań
1	tworzą plany rozwoju lokalnego lub regionalnego	87,7
2	działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (budowa oczyszczalni ścieków, egzekwowanie prawa proekologicznego, itp.)	87,7
3	rozwijają infrastrukturę techniczną (poprawiają stan usług telekomunikacyjnych, dróg, itp.)	81,1
4	rozwijają infrastrukturę społeczną (organizowanie kursów reorientacji zawodowej, usprawnianie pośrednictwa pracy, polepszenie stanu systemu edukacji i służby zdrowia)	75,5
5	pomagają w znalezieniu partnerów biznesowych	68,9
6	udzielają ulgi podatkowe (np. obniżają podatek gruntowy)	61,3

N = 106

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka działań

4.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Władze lokalne znaczenie częściej od inwestorów zagranicznych wskazują różnorodne ich działania stymulujące rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym. Różnice w tym zakresie przedstawia tabela 20.3.1.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 20.3.1. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych dotyczące działań władz lokalnych stymulujących rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym

porównanie opinii w skali kraju

Lp.	Rodzaje działań	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	tworzą plany rozwoju lokalnego lub regionalnego	52,8	87,7	(-) 34,9
2	działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (budowa oczyszczalni ścieków, egzekwowanie prawa proekologicznego, itp.)	45,8	87,7	(-) 41,9
3	rozwijają infrastrukturę techniczną (poprawiają stan usług telekomunikacyjnych, dróg, itp.)	43,9	81,1	(-) 37,2
4	rozwijają infrastrukturę społeczną (organizowanie kursów reorientacji zawodowej, usprawnianie pośrednictwa pracy, polepszenie stanu systemu edukacji i służby zdrowia)	36,3	75,5	(-) 39,2
5	udzielają ulgi podatkowe (np. obniżają podatek gruntowy)	17,5	61,3	(-) 43,8
6	pomagają w znalezieniu partnerów biznesowych	16,0	68,9	(-) 52,9

Porównanie w skali gmin opinii o działaniach władz obu grup badanych wykazuje trzy największe obszary zbieżności poglądów na ten temat inwestorów zagranicznych i liderów lokalnych:

- władze lokalne tworzą plany rozwoju lokalnego lub regionalnego (zbieżność opinii obu grup respondentów występuje w 66,1% gmin),
- władze lokalne działają na rzecz ochrony środowiska naturalnego (zbieżność opinii zarejestrowano w 62,3% gmin),
- władze lokalne rozwijają infrastrukturę techniczną (zbieżność opinii występuje w 50,0% gmin).

Pełne dane na ten temat zawiera tabela 20.3.2.

Tabela 20.3.2. Opinie inwestorów zagranicznych i władz lokalnych dotyczące działań władz lokalnych stymulujących rozwój działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym
porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Rodzaje działań	Ocena zbieżności i różnorodności opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	tworzą plany rozwoju lokalnego lub regionalnego	35,9	30,2	0,9	1,9	21,7	9,4	100,0
2	działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (budowa oczyszczalni ścieków, egzekwowanie prawa proekologicznego, itp.)	26,4	35,9	-	2,8	25,5	9,4	100,0
3	rozwijają infrastrukturę techniczną (poprawiają stan usług telekomunikacyjnych, dróg, itp.)	25,5	25,5	2,8	5,6	30,2	10,4	100,0
4	rozwijają infrastrukturę społeczną (organizowanie kursów reorientacji zawodowej, usprawnianie pośrednictwa pracy, polepszenie stanu systemu edukacji i służby zdrowia)	18,9	27,4	0,9	5,7	29,2	17,9	100,0
5	udzielają ulgi podatkowe (np. obniżają podatek gruntowy)	6,6	16,0	-	5,7	38,7	33,0	100,0
6	pomagają w znalezieniu partnerów biznesowych	5,7	13,2	0,9	5,7	50,0	24,5	100,0

Legenda: 1 - wskazał inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych

2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciel władz lokalnych

3 - wskazał tylko inwestorzy

4 - wskazał tylko jeden inwestor

5 - wskazał tylko przedstawiciel władz lokalnych

6 - nikt nie wskazał

5. Postulowane sposoby wspomagania rozwoju działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne

5.1. Opinie inwestorów zagranicznych

Analiza materiału empirycznego ujawniła hierarchię postulowanych sposobów wspomagania rozwoju działalności firm z udziałem zagranicznym. Pierwsze miejsce w tej hierarchii zajmuje postulat rozwijania infrastruktury technicznej (wskazuje 88,7% respondentów). Blisko trzy czwarte inwestorów zagranicznych (72,1%) wskazuje udzielanie ulg podatkowych, tworzenie planów rozwoju lokalnego lub regionalnego (72,6%), rozwijanie infrastruktury społecznej (73,1%) oraz działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (70,3%). Pełny rozkład odpowiedzi inwestorów zagranicznych na pytanie: W jaki sposób władze

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

lokalne powinny wspomagać rozwój działalności gospodarczej firm z udziałem inwestorów zagranicznych? zawiera tabela 21.1.

Tabela 21.1. Postulowane sposoby wspomagania rozwoju działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne

Postulowane sposoby		opinie inwestorów zagranicznych % wskazań*
1	rozwijanie infrastruktury technicznej (poprawa stanu usług telekomunikacyjnych, dróg itp.)	88,7
2	udzielanie ulg podatkowych (np. obniżanie podatku gruntowego)	73,1
3	tworzenie planów rozwoju lokalnego lub regionalnego	72,6
4	rozwijanie infrastruktury społecznej (organizowanie kursów reorientacji zawodowej, usprawnianie pośrednictwa pracy, polepszenie stanu systemu edukacji i służby zdrowia)	71,2
5	działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (budowa oczyszczalni ścieków, egzekwowanie prawa proekologicznego itp.)	70,3
6	pomoc w znalezieniu partnerów biznesowych	56,6

N = 212

*/ procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka sposobów

5.2. Opinie władz lokalnych

Przedstawiciele władz gminnych niemal powszechnie postulują rozwijanie infrastruktury technicznej (wskazuje 92,5% respondentów). Na drugim miejscu wymieniają działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (89,6%). Z dużą częstotliwością występują też postulaty tworzenia planów rozwoju lokalnego lub regionalnego (87,7%) i rozwijania infrastruktury społecznej (83,0%). Wyczerpujące zestawienie odpowiedzi na pytanie: W jaki sposób władze lokalne powinny wspomagać rozwój działalności gospodarczej inwestorów zagranicznych? prezentuje tabela 21.2.

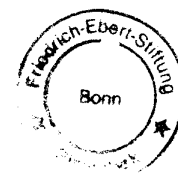

Tabela 21.2. Postulowane sposoby wspomagania rozwoju działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne

		opinie władz lokalnych
Lp.	Postulowane sposoby	
1	rozwijanie infrastruktury technicznej (poprawa stanu usług telekomunikacyjnych, dróg itp)	92,5
2	działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (budowa oczyszczalni ścieków, egzekwowanie prawa proekologicznego itp.)	89,6
3	tworzenie planów rozwoju lokalnego lub regionalnego	87,7
4	rozwijanie infrastruktury społecznej (organizowanie kursów reorientacji zawodowej, usprawnianie pośrednictwa pracy, polepszanie stanu systemu edukacji i służby zdrowia)	83,0
5	pomoc w znalezieniu partnerów biznesowych	72,6
6	udzielanie ulg podatkowych (np. obniżanie podatku gruntowego)	71,7

N = 106

*/ - procenty nie sumują się do 100, ponieważ część badanych wskazywała jednocześnie kilka czynników

5.3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

Porównanie w skali kraju opinii obu grup respondentów wykazuje zbieżność ich postulatów dotyczących sposobów wspomagania rozwoju działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne. Szczegółowe dane na ten temat zawiera tabela 21.3.1.

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Tabela 21.3.1. Postulaty inwestorów zagranicznych i władz lokalnych dotyczące sposobów wspomagania rozwoju działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne

		porównanie opinii w skali kraju		
Lp.	Postulowane sposoby	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
		% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
1	rozwijanie infrastruktury technicznej (poprawa stanu usług telekomunikacyjnych, dróg itp)	88,7	92,5	(-)3,8
2	udzielanie ulg podatkowych (np. obniżanie podatku gruntowego)	73,1	71,7	(+)1,4
3	tworzenie planów rozwoju lokalnego lub regionalnego	72,6	87,7	(-)15,1
4	rozwijanie infrastruktury społecznej (organizowanie kursów reorientacji zawodowej, usprawnianie pośrednictwa pracy, polepszanie stanu systemu edukacji i służby zdrowia)	71,2	83,0	(-)11,8
5	działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (budowa oczyszczalni ścieków, egzekwowanie prawa proekologicznego itp.)	70,3	89,6	(-)19,3
6	pomoc w znalezieniu partnerów biznesowych	56,6	72,6	(-) 16,0

Podobnie wypada porównanie w skali gmin opinii obu grup badanych dotyczących sposobów wspomagania rozwoju działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne (tabela 21.3.2.).

Tabela 21.3.2. Postulaty inwestorów zagranicznych i władz lokalnych dotyczące sposobów wspomagania rozwoju działalności gospodarczej spółek z udziałem zagranicznym przez władze lokalne

porównanie opinii w skali gmin

Lp.	Postulowane sposoby	Obszary zbieżności i różnicowości opinii (w %)						Razem
		1	2	3	4	5	6	
1	rozwijanie infrastruktury technicznej (poprawa stanu usług telekomunikacyjnych, dróg itp)	75,5	10,1	3,8	3,7	1,9	5,0	100,0
2	udzielanie ulg podatkowych (np. obniżanie podatku gruntowego)	47,2	17,0	14,2	6,6	7,5	7,5	100,0
3	tworzenie planów rozwoju lokalnego lub regionalnego	58,6	9,8	0,9	6,6	9,4	14,7	100,0
4	rozwijanie infrastruktury społecznej (organizowanie kursów reorientacji zawodowej, usprawnianie pośrednictwa pracy, polepszanie stanu systemu edukacji i służby zdrowia)	53,8	15,7	3,8	6,6	8,5	11,6	100,0
5	działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego (budowa oczyszczalni ścieków, egzekwowanie prawa proekologicznego itp.)	53,8	20,3	0,9	3,8	8,5	12,7	100,0
6	pomoc w znalezieniu partnerów biznesowych	32,1	14,5	5,7	13	16	18,5	100,0

Legenda:

- 1 - wskazali inwestorzy i przedstawiciele władz lokalnych
- 2 - wskazał jeden inwestor i przedstawiciel władz lokalnych
- 3 - wskazali tylko inwestorzy
- 4 - wskazał tylko jeden inwestor
- 5 - wskazał tylko przedstawiciel władz lokalnych
- 6 - nikt nie wskazał

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

Rozdział V

PERSPEKTYWY ROZWOJOWE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM ZAGRANICZNYM

1. Opinie inwestorów zagranicznych

Uczestniczący w badaniu przedstawiciele firm z udziałem zagranicznym oceniali perspektywy rozwoju swoich firm w najbliższych latach. Wyniki badania opinii w tej sprawie przedstawione są w tabeli 22.1.

Tabela 22.1. Perspektywy rozwoju firm z udziałem zagranicznym

opinie inwestorów zagranicznych	
Opinie	% wskazań
bardzo optymistyczne	11,8
optymistyczne	61,3
trudno powiedzieć	21,3
pesymistyczne	4,2
bardzo pesymistyczne	1,4
razem	100,0

Zdecydowana większość inwestorów optymistycznie ocenia perspektywy działania swoich firm na polskim rynku. Prawie trzy czwarte badanych (73,1%) z tej grupy ocenia swoją przyszłość jako *optymistyczną* lub wręcz *bardzo optymistyczną*. Łącznie tylko 5,6% inwestorów zagranicznych ocenia swoją przyszłość w Polsce pesymistycznie. Co piąty (21,3%) nie chce wypowiadać się na temat swoich perspektyw.

2. Opinie władz lokalnych

Na temat perspektyw rozwoju firm z udziałem zagranicznym w środowiskach lokalnych wypowiadali się przedstawiciele władz lokalnych. Opinie przedstawione przez władze lokalne zawarte są w tabeli 22.2.

Tabela 22.2. Perspektywy rozwoju firm z udziałem zagranicznym

opinie władz lokalnych	
Opinie	% wskazań
bardzo optymistyczne	5,7
optymistyczne	68,9
trudno powiedzieć	22,6
pesymistyczne	2,8
razem	100,0

Przedstawiciele władz lokalnych w większości uważają, że firmy z udziałem kapitału zagranicznego będą miały dobre warunki rozwoju w gminach w najbliższych latach. Blisko trzy czwarte (74,6%) badanych przedstawicieli władz lokalnych sądzi, że perspektywy dla inwestycji zagranicznych są w ich gminach optymistyczne. Przeważają wśród nich opinie *optymistyczne* nad ocenami typu *bardzo optymistyczne*. Częściej niż co piąty przedstawiciel władz lokalnych (22,6%) nie chciał wyrazić swojego poglądu na temat perspektyw rozwoju inwestycji zagranicznych w środowisku lokalnym. Niechęć do wyrażania opinii może świadczyć o sceptycznej ocenie perspektyw spółek z udziałem zagranicznym przez część władz lokalnych. Bardzo nieliczne są opinie pesymistyczne. Tylko 2,8% przedstawicieli władz gmin stwierdziło, że perspektywy rozwoju firm z udziałem zagranicznym w ich regionie zapowiadają się pesymistycznie.

3. Porównanie opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

To samo pytanie zadano zarówno przedstawicielom władz lokalnych, jak i reprezentantom władz lokalnych. Wyniki analizy porównawczej odpowiedzi obu grup badanych przedstawione są w tabeli 22.3.

Tabela 22.3. Perspektywy rozwoju firm z udziałem zagranicznym w opinii inwestorów zagranicznych i władz lokalnych

porównanie opinii w skali kraju

Rodzaje opinii	Opinie inwestorów zagranicznych	Opinie władz lokalnych	Różnica (w punktach procentowych)
	% wskazań = A	% wskazań = B	A - B
bardzo optymistyczne	11,8	5,7	(+)6,1
optymistyczne	61,3	68,9	(-)7,6
trudno powiedzieć	21,2	22,6	(-)1,4
pesymistyczne	4,2	2,8	(+)1,4
bardzo pesymistycznie	1,4		(+)1,4

Biorąc pod uwagę wyniki analizy porównawczej można stwierdzić, że opinie inwestorów zagranicznych i przedstawicieli władz lokalnych dotyczące perspektyw rozwoju firm z udziałem zagranicznym są zgodne. U obu grup badanych przeważa nastawienie optymistyczne.

Możliwości rozwoju tych spółek w środowiskach lokalnych rysują się więc obiecująco. W zdecydowanej większości gmin są one zarówno przez inwestorów, jak i władze lokalne postrzegane jako korzystne. Optyzmizm w ocenach i korzystne warunki inwestowania to czynniki, które sprzyjać powinny rozwojowi gmin i zamieszkujących je społeczności lokalnych. Stwarza to także dobre podstawy do integracji Polski z innymi krajami Europy, zwłaszcza wysoko rozwiniętymi krajami Europy Zachodniej.

Analiza porównawcza opinii przedstawicieli władz lokalnych i inwestorów zagranicznych w skali gminy pozwala sformułować wniosek, że występuje zbieżność opinii między

Spółki z udziałem zagranicznym w środowisku lokalnym

inwestorami zagranicznymi i przedstawicielami władz gmin. Taka sytuacja występuje w ponad połowie gmin (64,0%). Najczęściej jest to zbieżność ocen optymistycznych obu inwestorów i przedstawicieli władz lokalnych (42,4%). Rozbieżne opinie zaobserwowano w 36,0% badanych gmin. Nie występuje tam jednak polaryzacja ocen między inwestorami a władzami. Jest to zjawisko daleko posuniętego zróżnicowania opinii, które przejawia się tym, że każdy z badanych podmiotów ma inne zdanie (także różnią się między sobą inwestorzy). Znaczną część takich układów opinii stanowią różne konfiguracje trzech współwystępujących ocen: *optymistyczna* - *pesymistyczna* - *niezdecydowana*. Takie *pomieszanie* opinii na poziomie lokalnym występujące w wielu gminach nakazuje z większą powściągliwością wypowiadać się perspektywach rozwojowych firm z udziałem kapitału zagranicznego.

PAŃSTWOWA AGENCJA INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH

Głównym zadaniem Państwowej Agencji Inwestycji Zagranicznych jest promocja Polski w celu zwiększenia napływu zagranicznych inwestycji. PAIZ jest spółką akcyjną Skarbu Państwa. Jej działalność finansuje fundusz PHARE Unii Europejskiej i rząd polski.

W ramach ustalonego przez rząd polski i Unię Europejską programu promocyjnego INVESTPROM pomagamy w rozwoju promocji sektorowej (branżowej) i regionalnej, m.in.:

- opracowujemy strategie promocyjne dla regionów;
- prowadzimy promocję konkretnych projektów, np. Specjalnych Stref Ekonomicznych;
- organizujemy szkolenia nt. inwestycji zagranicznych dla władz lokalnych i agencji rozwoju regionalnego;
- organizujemy seminaria inwestycyjne oraz inne imprezy promocyjne.

Zajmujemy się także tworzeniem w polskim społeczeństwie pozytywnego wizerunku inwestycji zagranicznych, badamy ich zaawansowanie oraz prowadzimy analizy porównawcze gospodarki i klimatu inwestycyjnego w Polsce i innych krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Postulujemy zmiany w przepisach i procedurach utrudniających napływ kapitału zagranicznego oraz staramy się ułatwić zagranicznym inwestorom prowadzenie interesów w Polsce.

Zagranicznym inwestorom oferujemy:

- udzielanie wszechstronnych informacji o polskim prawodawstwie oraz stanie gospodarki;
- pomoc w znalezieniu polskiego partnera, wyszukaniu lokalizacji inwestycji;
- ułatwianie kontaktów z polskimi organizacjami gospodarczymi;

Polskim firmom, które szukają zagranicznego partnera możemy pomóc w:

- przygotowaniu ofert inwestycyjnych;
- opracowaniu katalogów, informatorów, folderów;
- tworzeniu banków informacji;
- organizowaniu prezentacji promocyjnych regionów lub branż;
- szkoleniu w zakresie promocji inwestycji zagranicznych.

PAIZ jest instytucją non-profit i nasze usługi są bezpłatne. Przy nawiązywaniu kontaktów i w czasie rozmów staramy się znaleźć rozwiązania korzystne dla wszystkich partnerów.

Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych SA

Al. Róż 2, 00-559 Warszawa

tel. (22) 629-57-17, 621-62-21, 621-89-04

fax (22) 621-84-27